

Universitas Matthiae Belii

ERUDITIO
MORES
FUTURUM

Ročník 20

január – február 2014

Číslo 3

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici usporiadala 14. Univerzitný bál

Ľudová hudba UFS Mladosť pod vedením Mariána Lihana a predníkov Milana Berkyho a Pavla Martinku (a. h.). Technický a DJ servis sprostredkovala La Danza a tanečne excelovali SFINX dance group, UFS Mladosť a študenti herectva Fakulty dramatických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici. Programom už tradične sprevádzal Ján Snopko s klasickým odkazom pre hostí – „Z tohto plesu sa pred štvrtou neodchádza!“

Skvelá zábava do ranných hodín, dynamický program plný prekvapení a bonusov, kvalitnej tomboly a módnou prehliadkou šiat partnera Bálu – Salónu Valery, v podaní krásnych dievčat z Mladosťi a mladých hercov. Na svoje si prišli nielen dámy, ale aj páni.

Už klasická klientela bola tento raz rozšírená o skupiny mladých ľudí, ktorí sú určitým spôsobom zviazaní s UMB. Prítomní boli aj hostia, ktorých pritiahla povest' kvalitného plesu, najmä podľa pozitívnych preferencií z minulého ročníka. Uvidíme, či si Univerzitný bál udrží povest' pravdepodobne najlepšieho plesu sezóny. Ukáže sa to o rok, keď nezaváhajú ani tí, ktorým sa cena

Univerzitný bál UMB má dlhodobú pozíciu reprezentačnej spoločenskej akcie plesovej sezóny mesta Banská Bystrica. Aj tohtoročný (už štrnásty) – 31. januára 2014 – bol pripravovaný s cieľom vytvoriť pre hostí exkluzívne prostredie na neobmedzenú umeleckú, kultúrnu, spoločenskú a predovšetkým srdečnú zábavu, s vyu-

žitím domácich špičkových umelcov. Hostiteľka Dr. h. c. prof. PhDr. Beata Kosová, CSc., rektorka UMB, privítala hostí tradične v stabilnom zázemí spolupracujúceho hotela Dixon****. O dobrú zábavu sa postarali BB Band Dixieland a Jazz Band Jozefa Karvaša, už stabilní virtuózi formácie Slovak Tango, špičkové á capella zoskupenie Otto Voce,

zdala vysoká. Porovnaním s ponukou je toto spoločenské podujatie v kategórii vrcholných plesov najdostupnejší. A kvalitou programu a servisu najbohatší. Nárast počtu hostí o približne 15 percent je dobrou vizitkou pre organizátorov a pozitívnym avízom do budúcnosti. Organizácia ďalšieho reprezentačného UMB Bálu bude už záležitosťou nového

vedenia Univerzity Mateja Bela, pretože tohtoročný bol prezentovaný ako spoločenský vrchol funkčného obdobia pani rektorky Beaty Kosovej. Mottom UMB Bálu je jej citácia „Človek môže existovať, alebo naozaj žiť!“. V tomto duchu sa niesla atmosféra plesu a veríme, že sa o rok opäť stretneme v dobrej nálade v posledný januárový piatok.

Na záver treba poďakovať všetkým, ktorí sa plesu zúčastnili, všetkým, ktorí ho pripravili a všetkým, ktorí ho podporili. Bez nich by sme nemali možnosť na tak dôstojnú oslavu života, kvalitnej zábavy a ľudskej spolupatričnosti. Práve všetkým všetko najlepšie a veľa dôvodov na spokojnosť.

*Mgr. art. Martin Urban, PhD.,
režisér a organizátor UMB Bálu 2013 a 2014,
umelecký vedúci UFS Mladosť*

Foto: Robo Bošela

Nazrite aj Vy do atmosféry bálu...

PRÍSPEVKY REKTORÁTU

Slávnostné uvedenie Filozofickej fakulty UMB do života

Slávnostné uvedenie Filozofickej fakulty do života sa uskutočnilo 7. januára 2014 o 9.30 hod. v sídle fakulty na Tajovského ulici 40 v Banskej Bystrici.

Filozofická fakulta vznikla z Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Návrh vede-

nia fakulty a univerzity na zmenu odsúhlasila Akreditačná komisia vlády SR, Akademický senát FHV a UMB. Na fakulte v poslednom období prevažovali neučiteľské študijné programy, čím sa už svojím zameraním odlišovala od fakúlt pedagogického zamerania. Vedenie fakulty aj naďalej očakáva, že inštitúcia sa bude vyvíjať smerom k filozoficko-antropologickému výskumu a tomu budú prispôsobené aj študijné odbory a programy. Aj v budúcnosti však bude poskytovať učiteľské

programy, ktoré majú v Banskej Bystrici dlhodobú tradíciu.

O zmenu názvu sa už fakulta pokúšala pred trinástimi rokmi. V uvedenom období však mali väčšinu učiteľské

programy, preto návrh neprešiel. Po vzniku Univerzity Mateja Bela najprv fungovala v spojení s Fakultou prírod-

ných vied, neskôr sa osamostatnila. V roku 2007 sa zlúčila s Filologickou fakultou, ktorá zabezpečovala štúdium prekladateľstva a tlmočníctva.

PhDr. Ivan Šuša, Ph.D.
Katedra translatológie, FF UMB
Foto: Archív UMB – Ing. Marián Lihan

Otvorenie bezbariérových komunikácií na Pedagogickej fakulte UMB

Dňa 21. novembra 2013 rektorka UMB Dr. h. c. prof. PhDr. Beata Kosová, CSc. a dekan Pedagogickej fakulty UMB prof. PaedDr. Vojtech Korim, CSc. otvorili bezbariérové komunikácie pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu v objektoch Pedagogickej fakulty UMB. Otvorenia sa okrem zástupcov vedenia UMB, vedenia Pedagogickej fakulty UMB a vedenia fakúlt UMB zúčastnil aj realizátor stavby PDP, s.r.o., Nitrianske Sučany.

Realizácia investičnej akcie :

1. 8. 2013 – 31. 10. 2013

Investičná akcia predstavuje náklad vo výške 264 000,00 €.

Zabezpečenie finančných zdrojov z Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a čiastočne z vlastných zdrojov.

Stavba rieši vybudovanie bezbariérových komunikácií pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu v rozsahu:

- stavebné úpravy súvisiace s realizáciou vonkajších rámp (R1, R2, R3, R4),
- stavebné úpravy súvisiace s realizáciou výťahov V1 a V2 na prekonanie poschodí budov UB a UB2,

- vybudovanie šikmých rámp R5 a R6 v učebňovom bloku UB2,
- realizácia šikmých schodišťových plošín SP1 a SP2 v objekte spojovacia chodba,
- vybudovanie sociálnych zariadení pre imobilné osoby v obidvoch učebňových blokoch
- Cieľom bola inovácia a modernizácia objektov UB1 a UB2, kde sa vylepšili technické a hygienické parametre, čím sa skvalitnilo využívanie objektov.

Opatrenia majú organizačný a legislatívny rámec. Úlohy v oblasti problematiky občanov so zdravotným postihnutím plnia orgány ústrednej štátnej správy, miestnej štátnej správy a samosprávy, vrátane tretieho sektora v zmysle vyhlášky č. 532/2002.

Ing. Pavel Gordan
vedúci odboru prevádzky UMB
Foto: Archív UMB – Ing. Marián Lihan

BLAHOŽELÁME

Slavomíra Očenášová-Štrbová

sa stala ako prvá žena laureátkou Európskej ceny pre spisovateľov a publicistov – Zlatéj medaily Leva Tolstého. Udelilo jej ju Prezídium Európskej únie umenia 30. januára 2014 v Prahe. Po laudácii prezidenta EÚU Petra Vašíčka odovzdal laureátke cenu viceprezident EÚU pre východnú Európu Genadij Bazajev.

„Každý umělecký a kulturní počin člověka nebo skupiny lidí, který druhé duševně obohacuje, vnitřně naplňuje, zušlechťuje, činí šťastnější a především spojuje, si zaslouží přinejmenším gesto uznání, ne-li veřejné ocenění. A právě zde nalézá EÚU své základní poslání. Člověk je bohatý jedině tím, co učinil pro druhé (J. W. Goethe).“ (Z příležitostného bulletinu k slávnosti.)

Foto: B. Eichler

NAŠI JUBILANTI

Viacerí zamestnanci univerzity oslávia v období mesiacov **január – február 2014** významné životné jubileum. V mene všetkých zamestnancov, študentov a priateľov univerzity im srdečne blahoželáme a do ďalších rokov prajeme všetko najlepšie, veľa pevného zdravia, šťastia a spokojnosti v osobnom i profesionálnom živote.

Redakčná rada

Alena Hiadlovská

Jana Gazdaricová

Jozef Gerát

Ing. Zuzana Rigová, PhD.

ThDr. Ing. Ján Henžel, PhD.

doc. PaedDr. Jaroslav Uhel, ArtD.

PhDr. Vlasta Křečková, CSc.

doc. PhDr. Ivica Kolečáni Lenčová, PhD.

doc. Mgr. Nadežda Novotná, PhD.

Elemír Selecký

Mária Zupková

Erika Valová

Médiá o nás

Dátum	Periodikum	Príspevok	Obsah
20.11.2013	SME	Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici	Prezentácia možností štúdia na UMB v špecializovanej prílohe Vysoké školy – Bedeker uchádzačov o štúdium.
27.11.2013	Aktuality SK – internetové noviny	Najlepšie a najhoršie fakulty vysokých škôl na Slovensku 2013	Rebríček hodnotenia vysokých škôl na Slovensku podľa Akademickej rankingovej a ratingovej agentúry (ARRA). Dve fakulty UMB sú v hodnotení najhoršie fakulty na Slovensku 2013.
13.12.2013	Webnoviny	Víťazi súťaže Študentská osobnosť Slovenska sú už známi	Vyhlasenie výsledkov súťaže Študentská osobnosť Slovenska 2012/2013. V kategórii Ekonomika cenu získal študent Ekonomickej fakulty UMB Michal Mešťan.
13.12.2013	Aktuality SK – internetové noviny	Víťazi súťaže Študentská osobnosť Slovenska sú už známi	Vyhlasenie výsledkov súťaže Študentská osobnosť Slovenska 2012/2013. V kategórii Ekonomika cenu získal študent Ekonomickej fakulty UMB Michal Mešťan.
16.12.2013	Aktuality SK – internetové noviny	O vysoké školy strácajú mladí záujem. Naše univerzity zaznamenávajú úbytok študentov.	Podľa štatistik UIPŠ 18 z 20 univerzít na Slovensku zaznamenalo v posledných troch rokoch úbytok študentov. UMB patrí medzi školy s najvyšším úbytkom študentov.
7.1.2014	TA 3	Banskobystrická Univerzita Mateja Bela nechce prísť o štatút univerzity	Keďže kritériá sú prísne, každá pomoc je dobrá. Tou najvýraznejšou je vytvorenie novej Filozofickej fakulty. Vznikla od začiatku tohto roka premenovaním Fakulty humanitných vied.
7.1.2014	Slovenská televízia 1	„Staronová“ Filozofická fakulta	Fakulta humanitných vied UMB sa zmenila na Filozofickú fakultu UMB. Reportáž zo slávnostného uvedenia Filozofickej fakulty UMB do života.
15.1.2014	TASR	POPRAD: Za posledné tri roky klesol počet Popradčanov takmer o 300	Primátor Popradu podpísal Memorandum o spolupráci medzi mestom Poprad, Ekonomickou fakultou UMB a Taliansko-slovenskou obchodnou komorou. Zámerom je nielen snaha o udržateľný rozvoj podnikateľského prostredia, ale aj uplatnenie absolventov v meste.
15.1.2014	TASR	Do národných porovnávacích skúšok sa zapájajú už aj slovenské školy	Viacere české aj slovenské fakulty vysokých škôl prijímajú na štúdium aj na základe výsledkov národných porovnávacích skúšok. Na Slovensku porovnávacie skúšky vyžadujú aj niektoré odbory na UMB.

Ing. Marián Lihan, referát marketingovej komunikácie R UMB

Spolupráca Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici s podnikmi v rámci národného projektu „VYSOKÉ ŠKOLY AKO MOTORY ROZVOJA VEDOMOSTNEJ SPOLOČNOSTI“

Cieľom národného projektu je prispôbovať vysokoškolské vzdelávanie reálnym potrebám trhu práce a prepojiť slovenské univerzity s podnikovou sférou. Do projektu sa už zapojili univerzity z Košíc, Žiliny, Trenčína, Nitry, Trnavy a medzi nimi i Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici.

Rektorka Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Dr. h. c. prof. PhDr. Beata Kosová, CSc. konštatuje, že „v rámci európskeho priestoru sú vysoké školy chápané ako regionálne centrá inovácií. Tento projekt dopĺňa nové prístupy k vysokoškolskému vzdelávaniu. Učenie sa v pracovnom prostredí ponúka

nový rozmer a spôsoby uvažovania, ktoré vyplývajú z prepojenia teórie a praxe. Jednou zo základných úloh vysokých škôl, vedľa výskumu a vzdelávania, je vytvoriť adekvátne podmienky pre praktickú prípravu študentov. Súčasne je najťažšou úlohou, ktorú by malo vysokoškolské vzdelávanie splniť, pretože

praktická príprava nie je finančne ani materiálne zabezpečená.“

Zapojenie sa UMB do projektu je jednou z ciest, ako môžu študenti UMB získať prax už počas štúdia priamo v podnikoch, ktoré sú úzko späté s príslušným študijným odborom. Jedným zo

základných zámerov projektu je aktívne zapojenie študentov do podnikovej praxe. Svojimi inovatívnymi myšlienkami môžu prispieť k jej zlepšeniu. Súčasne sa vytvára priestor pre vypracovanie záverečných, resp. ročníkových prác na témy vyplývajúce z praxe konkrétneho

podniku. Po ukončení štúdia sa tak zvyšujú šance absolventov UMB zamestnať sa.

Expertná skupina projektu, ktorá pozostáva zo zástupcov vysokých škôl a zamestnávateľov, schválila kritériá posúdenia „dobrej praxe“.

KRITÉRIÁ POSÚDENIA „DOBREJ PRAXE“ V OBLASTI SPOLUPRÁCE VŠ – PODNIK

Východiskové kritériá pre relevantnosť NP	
A) Prax pre študentov tých ŠP, ktorých absolventi sa uplatňujú v podnikoch patriacich do segmentov významným spôsobom tvoriacich HDP SR B) Preferovaná je spolupráca medzi VŠ a zamestnávateľmi spadajúca pod 6 prioritných oblastí Národného plánu budovania infraštruktúry výskumu a vývoja 2012: – materiálový výskum, výskum nových materiálov, nanotechnológie; – informačné a komunikačné technológie; – biomedicína a biotechnológie; – priemyselné technológie (doprava, strojárstvo, elektrotechnika); – ochrana životného prostredia, poľnohospodárstvo, kvalita potravín; – udržateľná energetika a energie; C) Výnimočne aj na riešenie: – závažných celospoločenských úloh; – rozvoj riadenia; – uplatňovanie špičkových technológií a inovácií.	
Top kritériá s najvyššou váhou	Ďalšie kritériá s nižšou váhou
1. Spolupráca medzi vysokou školou a zamestnávateľom je dlhodobá (viac ako 2 roky).	9. Prax počas štúdia nie je povinná, ale študent je pre prax motivovaný získaním kreditov.
2. Spolupráca medzi vysokou školou a zamestnávateľom je systematická a rôznorodá, zahŕňa napr. exkurzie u zamestnávateľov, poskytovanie štipendií od podniku, prednášky odborníkov z radov zamestnávateľov, riešenie vedeckovýskumných úloh, prednášky o podniku, spolupráca pri záverečných prácach, spolupráca pri vydávaní odbornej literatúry, študentské praxe a stáže, počet študentov pracujúcich na konkrétnych projektoch v podniku, spolupráca pri adaptácii študijných programov, resp. kurikula, spolupráca pri realizácii rekvalifikačných kurzov, vzdelávanie pedagogických pracovníkov v podniku/organizácii, poskytnutie priestorov a zariadení VŠ (fakulty) pre potreby zamestnancov podniku/organizácie, účasť odborníkov z praxe pri štátnych skúškach, poskytnutie didaktických učebných pomôcok škole zo strany podniku/organizácie, spoločne realizované rekvalifikačné kurzy	10. Na začiatku je dohodou zadaný cieľ a obsah praxe, a to v spolupráci zodpovedného pedagóga z vysokej školy, študenta a garanta z podniku/organizácie zamestnávateľa (existujú povinné formálne náležitosti výkonu praxe a jej hodnotenia).
3. Študent sa v rámci praxe vzdeláva na riešení konkrétneho problému v podniku/organizácii zamestnávateľa s konkrétnym výstupom pre podnik (v rámci ročníkovej, bakalárskej, diplomovej a dizertačnej práce, alebo samostatného projektu).	11. Vykonávanie praxe sa požaduje alebo umožňuje pre študentov všetkých stupňov štúdia – vysoká škola má vyšpecifikované podmienky na zameranie praxe na rôznych stupňoch štúdia (I., II., III.).
4. Existuje podpísaná zmluva o spolupráci medzi vysokou školou a zamestnávateľom (bonusom je dĺžka uplatňovania zmluvy a jej realizácie zahrnutá do kritéria č.1).	12. Zamestnávatelia poskytujú vysokej škole o výkone praxe spätnú väzbu, na základe jej výsledkov dochádza k úprave podmienok výkonu praxe (výber študentov, obsah praxe, cieľ praxe a pod).
5. Prax trvá dlhšie ako jeden semester.	
6. Prax vedie k získaniu certifikátu alebo iného kvalifikačného dokumentu pre študenta.	
7. Prax je riešená vysoko inovatívnym spôsobom v rámci úzkej spolupráce VŠ a zamestnávateľa/zamestnávateľov a smeruje k dlhodobu udržateľnému modelu (toto kritérium získava vysokú váhu pre podporu z projektu po prvom, pilotnom polroku).	
8. Prax počas štúdia je povinná.	

Na základe týchto kritérií posudzuje expertná skupina relevantnosť praxí študentov príslušných študijných programov/odborov v konkrétnom podniku. Takáto spolupráca sa posudzuje na základe hodnotiacich kritérií, pričom maximálny počet je 35,5 bodov. Za „relevantný podnik“ podľa projektu však nemožno považovať napríklad zdravotnícke a pedagogické inštitúcie, inštitúcie štátnej a verejnej správy a pod. Profilácia oblastí projektu je teda pre určité fakulty UMB limitujúca.

K 20. 11. 2013 boli sumarizované prvé výsledky spolupráce VŠ a podnikov. K tomuto termínu bolo identifikovaných v rámci UMB 83 relevantných spoluprác študijných odborov troch fakúlt s 11 podnikmi.

Fakulty UMB			
Podniky	Ekonomická fakulta UMB	Fakulta prírodných vied UMB	Filozofická fakulta UMB
Železiarne Podbrezová	16	-	-
Procter and Gamble	16	-	-
KPMG	16	-	-
IBM	16	-	-
ASAP Translations	-	-	1
Translata	-	-	1
Envigeo	-	2	-
Aquateam	-	2	-
Detox	-	2	-
Evonik Femas, Slovenská Ľupča	-	1	-
Doka Slovakia, s.r.o. Bratislava	-	2	-
Spolu	72	9	2

Zdroj: RANKING spoluprác VŠ a podnikov

Ekonomická fakulta UMB a Železiarne Podbrezová, a. s., sa z celkového počtu 2044 spoluprác zapojených vysokých škôl a podnikov dostali na „TOP 50“ priečok. V mesiaci december 2013 boli v rámci projektu v spolupráci so

spoločnosťami Translata, SAP Slovensko, ŽP Informatika pripravené pre študentov UMB ďalšie praxe, ktoré by mali byť dostupné a zmluvne zabezpečené ešte pred začatím letného semestra akademického roka 2013/2014. Prihlasovanie študentov na prax je naďalej otvorené.

Čo môžu študenti zapojením do národného projektu získať?

- dôležitú pracovnú skúsenosť,
- zaujímavú tému seminárnej, bakalárskej a diplomovej práce,
- šancu ukázať svoje vedomosti v praxi,
- užitočné pracovné kontakty,
- výhodu v životopise a lepšiu šancu zamestnať sa hneď po skončení školy.

Ponuku študentských praxí a tém nájdete na webe www.vysokoskolacidopraxe.sk/prehľad-ponuk-praxe/

Mgr. Michaela Palgutová, PhD.,
Kariérne centrum UMB

Slávnostné zasadnutie Rady kvality UMB

Dňa 15. januára 2014 sa na pôde Rektorátu UMB uskutočnilo slávnostné zasadnutie Rady kvality UMB. Na tomto zasadnutí vyvrcholilo niekoľkoročné úsilie o certifikáciu systému riadenia univerzity podľa požiadaviek medzinárodnej normy pre systém manažérstva kvality ISO 9001:2008. Aktivita sa realizovala v rámci projektu OPV-2009/1.2/01-SORO/ITMS-26110230021 Zvyšovanie kvality riadenia a vysokoškolského vzdelávania v podmienkach UMB. Projekt bol vypracovaný a schválený v roku 2010 a s jeho realizáciou sa začalo v roku 2011. Cieľom projektu bolo naplnenie jednej zo strategických orientácií Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, ktorou je aj dosahovanie kvality služieb poskytovaných verejnou vysokou školou. Aktivita projektu venovaná certifikácii univerzity vyvrcholila auditom kvality a formálnym aktom odovzdania certifikátov kvality zástupcom jednotlivých fakúlt UMB na

zasadnutí Rady kvality UMB, ktorý bol hlavným bodom programu.

Zasadnutia sa okrem stálych členov zúčastnili aj predstavitelia jednotlivých fakúlt. Predsedom rady je prorektor pre rozvoj a informatizáciu UMB prof. RNDr. Stanislav Holec, PhD. Na zasadnutí boli prítomní aj prorektor pre vedu a výskum UMB prof. PaedDr.

Karol Görner, PhD., prorektorka pre pedagogickú činnosť UMB prof. Ing. Milota Vetráková, PhD., manažér kvality UMB doc. Ing. Ján Závadský, PhD., prodekan pre medzinárodné vzťahy a rozvoj Právnickej fakulty PhDr. Anna Schneiderová, PhD., prodekan pre pedagogickú činnosť Právnickej fakulty JUDr. Pavel Kypta, PhD., prodekan pre

rozvoj Filozofickej fakulty Mgr. Martin Schmidt, PhD., prodekan pre rozvoj Ekonomickej fakulty Ing. Ladislav Klement, PhD., prof. Ing. Ján Zelený, CSc. z Fakulty prírodných vied, prodekan pre medzinárodné vzťahy Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov doc. PhDr. Branislav Kováčik, PhD., prodekan pre medzinárodnú spoluprácu a vzťahy s verejnosťou Pedagogickej fakulty doc. PaedDr. Peter Jusko, PhD., prodekan pre rozvoj a medzinárodnú spoluprácu Fakulty prírodných vied Ing. Marek Drimal, PhD., interný audítor kvality UMB Ing. Andrea Danková, PhD. a tajomníčka Rady kvality UMB a certifikovaný zástupca študentov pre vnútorný systém kvality Ing. Lenka Veselovská.

Na zasadnutí sa ďalejprehodnocovali návrhy cieľov kvality UMB na rok 2014, bol prerokovaný plán interných auditov a zhodnotili sa možné riešenia na odstránenie nezhôd po certifikačnom audite.

Ing. Lenka Veselovská

doc. Ing. Ján Závadský, PhD.

Foto: Archív UMB – Ing. Marián Lihan

PRÍSPEVKY ŠTUDENTOV

Uskutočnené podujatia Spolku nemecky hovoriacich študentov DSV

V zimnom semestri 2013/2014 pripravil *Spolok nemecky hovoriacich študentov* (DSV) v spolupráci s Fakultou politických vied a medzinárodných vzťahov UMB pre študentov viacero prednášok a diskusií s odborníkmi a diplomatickými zástupcami nemecky hovoriacich krajín.

Prvým podujatím bola dňa 4. novembra 2013 diskusia o nemeckých parlamentných voľbách s bývalým veľvyslancom Spolkovej republiky Nemecko na Slovensku Dr. Axelom Hartmannom. Voľby do nemeckého parlamentu Bundestagu z 29. septembra 2013 potvrdili na jednej strane dominanciu vládnucej strany CDU/CSU, ktorá dosiahla takmer absolútnu väčšinu pre zostavenie jednofarebnej vlády. Na druhej strane bola prekvapujúca strata voličských hlasov pre FDP, čím táto liberálna strana neprekročila potrebnú päťpercentnú hranicu zvoliteľnosti do parlamentu. Koaličné rokovania, vedené CDU/CSU s potenciálnymi partnermi, potvrdili prognózy viacerých politológov, predpokladajúcich vytvorenie tzv.

veľkej koalície kresťanských demokratov so sociálnymi demokratmi.

Dňa 20. novembra 2013 sa študenti dozvedeli viac o prínose členstva v Európskej únii pre Slovenskú republiku pri príležitosti tohtoročných osláv 10. výročia vstupu do európskeho integračného zoskupenia. Zhodnotenie nášho pôsobenia v Európskej únii, vrátane súčasných výziev, ktorým členské štáty, špecificky

Slovensko a Rakúsko, čelia, predstavili dvaja významní diplomati: Dr. Willy Kempel a JUDr. Juraj Migaš. Dr. Willy Kempel pôsobí ako vedúci oddelenia pre európsku politiku rakúskeho ministerstva zahraničných vecí. JUDr. Juraj Migaš je bývalým slovenským veľvyslancom v Budapešti a súčasným pracovníkom Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a poradcom predsedu vlády SR.

Na uvedenú prednášku aj diskusiu nadviazalo trojdňové podujatie (25. – 27. 11. 2013) pod názvom „Dni nemecky hovoriacich krajín“ („Tage der deutschsprachigen Länder“). Pozvanie na podujatie prijal kultúrny atašé Veľvyslanectva Spolkovej republiky Nemecko Berndt Richard Österlen, ktorý je zodpovedný nielen za kultúrny, ale aj tlačový referát Veľvyslanectva SRN v Bratislave. Spoločne s novým lektorom Nemeckej akademickej výmennej služby DAAD v Banskej Bystrici, Thomasom Edelingom, vo svojej prednáške poukázal na niekoľko kľúčových tém, okrem iného na činnosť veľvyslanectva a DAAD lektorov na Slovensku. Zamerali sa aj na politické, hospodárske a kultúrne slovensko-nemecké vzťahy, aktuálnu vnútropolitickú situáciu

Nemecka a súčasný a budúci vývoj v Európskej únii. V rámci širokého spektra ponúknutých tém sa obaja hostia venovali aj problematike výrazného exportu Nemecka, jednej z aktuálnych tém na európskej úrovni.

Keďže Nemecko je čoraz častejšie označované za ekonomický motor európskej integrácie, bolo nevyhnutné oboznámiť sa s príbehom tejto úspešnej krajiny, s dôrazom na jeho historický vývoj po druhej svetovej vojne. Práve táto tematika rezonovala v druhý deň podujatia na diskusii s bývalým DAAD lektorom a zástupcom vedúceho Katedry odbornej jazykovej komunikácie Ekonomickej fakulty UMB Christophom Rosenbaumom, M.A.

Na poslednej prednáške podujatia „Dni nemecky hovoriacich krajín“ sa

27. novembra 2013 zúčastnil rakúsky veľvyslanec na Slovensku Josef Markus Wuketich. Prednáška sa tematicky orientovala na rakúske parlamentné voľby, ktoré sa konali 29. septembra 2013. Po prednáške nasledovala veľmi podnetná diskusia so študentmi, ktorí sa zaujímali nielen o výsledky volieb a koalíčné rokovania medzi súčasnými vládncami a zároveň víťaznými stranami SPÖ a ÖVP, ale aj o európske otázky, napr. slovensko-rakúske vzťahy, ich odlišný postoj k atómovej energii alebo o zahraničnopolitické smerovanie Ukrajiny v dôsledku nepodpisania Asociačnej dohody s Európskou uniou.

Cyklos prednášok a diskusií, organizovaných Spolkom nemecky hovoriacich študentov DSV v zimnom semestri, ukončila 4. decembra 2013 prednáška nemeckého vojenského prídelenca pplk. gšt. Larsa Ukerwitza na tému „Neuausrichtung der Bundeswehr“. V rámci nej mali študenti možnosť získať informácie o cieľoch nemeckej bezpečnostnej politiky, výhodách a nevýhodách reformy nemeckých ozbrojených síl a v neposlednom rade o ich pôsobení vo vojenských a mierových misiách pod záštitou Európskej únie, NATO a OSN.

Spolok nemecky hovoriacich študentov plánuje aj v letnom semestri zorganizovať cyklus zaujímavých prednášok a diskusií na aktuálne politické, ekonomické, bezpečnostné témy nielen v nemecky hovoriacich krajinách, ale aj na Slovensku a v širšom európskom regióne.

Stanislava Šerfelová,
študentka 5. ročníka FPVaMV UMB

PRÍSPEVKY FAKÚLT

Najstaršia katedra cestovného ruchu na Slovensku oslavuje päťdesiatku

Katedra cestovného ruchu a spoločného stravovania Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici si v tomto akademickom roku pripomína 50. výročie svojho založenia.

Rozhodujúcim impulzom pre vznik samostatnej katedry cestovného ruchu bolo uznesenie vlády ČSSR o rozvoji cestovného ruchu a uvoľnení podmienok pre rozvoj zahraničného cestovného ruchu, ako aj uznesenie vlády na zefektívnenie zahraničného obchodu zo septembra 1962. Katedra cestovného ruchu a spoločného stravovania bola zriadená 17. januára 1964 na pôde vtedajšej Fakulty odvetvových ekonomík Vysokej školy ekonomickej v Bratislave. Zakladateľom a prvým vedúcim katedry bol prof. Ing. Gustáv Sládek, DrSc. Tým sa utvorili podmienky pre rozvíjanie pedagogickej, vedeckovýskumnej a organizačnej práce na vysokoškolskej úrovni.

V roku 1973 katedra prešla do Banskej Bystrice, kde na jej základe v roku 1977 vznikla Fakulta ekonomiky služieb a cestovného ruchu Vysokej školy ekonomickej s federálnou pôsobnosťou. Prvým dekanom novovzniknutej fakulty bol prof. Ing. Emil Kopšo, CSc. V roku 1992 sa fakulta stala spoluzakladateľkou Univerzity Mateja Bela ako jej Ekonomická fakulta.

Katedra predstavuje v stredoeurópskom priestore pracovisko s najdlhšou tradíciou vzdelávania v cestovnom ruchu. V študijnom odbore Cestovný ruch ponúka vzdelávanie v bakalárskom, inžinierskom a doktorandskom stupni štúdia. V rovnakom odbore sú Ekonomickej fakulte UMB priznané práva uskutočňovať habilitačné a inauguračné konanie. Do praxe uviedla stovky úspešných absolventov, ktorí sa uplatnili v podnikoch a organizáciách cestovného ruchu doma a v zahraničí.

Katedra položila nielen základy vysokoškolského vzdelávania v cestovnom ruchu na Slovensku, ale aj rozvoja teórie cestovného ruchu. Na pôde Katedry cestovného ruchu a spoločného stravovania Ekonomickej fakulty UMB sa pod vedením prof. Ing. Mariana Gúčika, PhD. sformovala „slovenská vedecká škola cestovného ruchu“, ktorá akcentuje ekonomické aspekty cestovného ruchu a pritom prihliada aj na poznatky iných

vedných disciplín, ktoré ho skúmajú. Členovia katedry realizujú základný i aplikovaný výskum. Po roku 1990 sa podieľali na riešení 17 domácich a 3 zahraničných vedeckovýskumných projektov. V nadväznosti na projekty bolo na katedre obhájených 39 dizertačných a 13 habilitačných prác.

Od roku 1968 katedra vydáva vedecký časopis *Ekonomická revue cestovného ruchu*. Po roku 1990 členovia katedry publikovali 7 vedeckých a 33 knižných monografií, katedra organizovala 28 vedeckých konferencií, z toho 10 v spolupráci, vydala 20 zborníkov, z toho 10 vedeckých zborníkov. Katedra dlhodobo spolupracuje s organizáciami cestovného ruchu na Slovensku, univerzitnými

a vysokoškolskými pracoviskami doma a v zahraničí, je členom viacerých medzinárodných organizácií v cestovnom ruchu. Do výučby na katedre sa pravidelne zapájajú úspešní absolventi, odborníci z praxe a profesori z prestížnych univerzít a vysokých škôl v zahraničí.

V nasledujúcich mesiacoch si bude me vznik katedry pripomínať viacerými podujatiami a informáciami. V dňoch 3. a 4. apríla 2014 sa uskutoční medzinárodná vedecká konferencia na tému *Vzdelávanie mládeže v cestovnom ruchu a uľahčenie jej vstupu na trh práce*.

Ing. Katarína Holúbeková, PhD.
Katedra cestovného ruchu a spoločného stravovania EF UMB

Budú z nich prví manažéri terminológie na Slovensku?

V dňoch 20. – 24. januára 2014 sa na Ekonomickej fakulte UMB konala bloková výučba predmetu *Manažment terminológie* (Terminology management), ktorá pozostávala z teoretickej (26 vyučovacích hodín) a praktickej časti (20 minútová prezentácia projektu terminologickej práce). Viedli ju certifikovaní vyučujúci z EF UMB a bola prvým seminárom svojho druhu na Slovensku. Jeho účastníkmi boli študenti magisterského štúdia a doktorandi UMB. Za úspešné absolvovanie predmetu *Manažment terminológie* boli riadne ohodnotení kreditmi.

Výučba predmetu *Manažment terminológie* je jeden z míľnikov projektovej aktivity 1.5. *Adaptácia inovatívnej vzdelávacej platformy ECQA* (European Certification & Qualification Asso-

ciation) na podmienky UMB, ktorá je súčasťou projektu *Mobility – podpora vedy, výskumu a vzdelávania na UMB*. Projektová aktivita začala pred rokom v januári 2013. Jej hlavným cieľom je v budúcnosti ponúknuť študentom UMB predmet *Manažment terminológie* ako súčasť rôznych študijných programov s možnosťou získať medzinárodný certifikát.

Prvým čiastkovým cieľom projektu bolo vyškoliť šesť pedagógov z EF UMB, ktorí by mohli po získaní certifikátu ďalej vzdelávať záujemcov o manažment terminológie. Vzdelávanie prebiehalo formou webinárov počas letného semestra akademického roka 2012/2013 a týždňovej Letnej školy terminológie v Kolíne nad Rýnom (pozri Spravodajca UMB č. 1, ak. r. 2013/2014). V septembri 2013 Mgr. Eva Jurčáková, PhD., Mgr. Viera Krešáková, PhD., PhDr. Katarína Miková, Christoph Rosenbaum, M.A., Mgr. Andrea Vidová (všetci Katedra odbornej jazykovej komunikácie na EF) a Ing. Miroslava Tuschlová, PhD. (Katedra ekonómie na EF) úspešne zložili písomnú časť certi-

fikovanej skúšky. Posledným krokom certifikácie pedagógov bola praktická skúška, a to vedenie seminára *Manažment terminológie* pod odborným dohľadom zahraničnej expertky v projekte Dr. Gabriele Sauberer z Viedne, riaditeľky medzinárodnej organizácie TermNet a viceprezidentky ECQA. Pôvodne sa mal seminár viesť iba po nemecky, ale veľký záujem zo strany študentov a doktorandov UMB motivoval certifikovaných pedagógov, aby reagovali flexibilne na „dopyt trhu“ a ponúkli seminár aj v anglickom jazyku. V dvoch skupinách bolo spolu 47 študentov a doktorandov z Ekonomickej a Filozofickej fakulty UMB. Výučbu v anglickej skupine zabezpečovali Mgr. Viera Krešáková, Ing. Miroslava Tuschlová, PhD. a Chris-

ku s terminológiou, ako organizovať a koordinovať terminologickú prácu a tvoriť monolingválne, bilingválne alebo multilingválne databázy, aké argumenty (SWOT analýza, výpočet ziskov a strát a i.) pomôžu presvedčiť vedenie, aby zaviedli manažment terminológie na svojom pracovisku, ako prispieva systematická terminologická práca k zníženiu nákladov a v neposlednom rade ako môže ovplyvniť dobré meno podniku alebo organizácie. Súčasťou tém seminára bolo aj oboznámenie sa so základnými medzinárodnými normami, ako aj normami Európskej únie, autorským právom (copyright) a právami duševného vlastníctva.

Budúci tlmočníci, lingvisti a učitelia z Katedry anglistiky a amerikanistiky a Katedry germanistiky Filozofickej fakulty UMB už poznali témy z oblasti terminológie zo svojho bakalárskeho

toph Rosenbaum, M. A. a v nemeckej skupine Mgr. Eva Jurčáková, PhD., PhDr. Katarína Miková, Mgr. Andrea Vidová a tiež Christoph Rosenbaum, M. A. V jednotlivých blokoch sa študenti oboznámili s témami, prečo je potrebný manažment terminológie v podnikoch a organizáciách, ktoré zložky a oddelenia prichádzajú do sty-

ku s terminológiou, ako organizovať a koordinovať terminologickú prácu a tvoriť monolingválne, bilingválne alebo multilingválne databázy, aké argumenty (SWOT analýza, výpočet ziskov a strát a i.) pomôžu presvedčiť vedenie, aby zaviedli manažment terminológie na svojom pracovisku, ako prispieva systematická terminologická práca k zníženiu nákladov a v neposlednom rade ako môže ovplyvniť dobré meno podniku alebo organizácie. Súčasťou tém seminára bolo aj oboznámenie sa so základnými medzinárodnými normami, ako aj normami Európskej únie, autorským právom (copyright) a právami duševného vlastníctva.

ku s terminológiou, ako organizovať a koordinovať terminologickú prácu a tvoriť monolingválne, bilingválne alebo multilingválne databázy, aké argumenty (SWOT analýza, výpočet ziskov a strát a i.) pomôžu presvedčiť vedenie, aby zaviedli manažment terminológie na svojom pracovisku, ako prispieva systematická terminologická práca k zníženiu nákladov a v neposlednom rade ako môže ovplyvniť dobré meno podniku alebo organizácie. Súčasťou tém seminára bolo aj oboznámenie sa so základnými medzinárodnými normami, ako aj normami Európskej únie, autorským právom (copyright) a právami duševného vlastníctva.

štúdiá, a študenti ekonomických vied prvýkrát počuli o semiotickom trojuholníku alebo základoch tvorenia slov. Na druhej strane však budúci ekonómovia vedeli, o čo ide, keď sa hovorilo o analýze zisku a strát a iných im už známych ekonomických témach, ktoré boli zase pre lingvistov terra inkognita.

Manažment terminológie spája v sebe základy terminológie a manažmentu terminologickej práce a ľudských zdrojov. Je určený aj ľuďom z praxe, ktorí už dávno opustili poslu-

chárne, ale počas svojho pôsobenia na pracovisku prišli prirodzenou cestou k poznaniu významu terminologickej práce pre seba a svoje pracovné prostredie. Bez manažérov terminológie sa dnes už nezaobídu napr. veľké firmy automobilového priemyslu. Jeho potrebu rozpoznali mnohé významné európske inštitúcie, organizácie a do prípravy manažmentu terminológie sa zapojilo množstvo univerzít vo svete (napr. v Pécsi, Pekingu a i.) Užitočnosť novej profesie budúcnosti potrebnej v súčas-

nom globalizovanom svete ocenia nielen slovenské, ale aj medzinárodné podniky, ktorých je aj na Slovensku dosť.

Práca s terminológiou je nekonečná, tak prečo neponúknuť trhu práce kvalifikáciu, ktorou sa dá zjednotiť nielen pre všetkých potrebná terminológia na pracovisku, ale pri jej dobrom manažovaní aj zabezpečiť istota trvalého pracovného pomeru pre manažéra terminológie.

Mgr. Andrea Vidová
KOJK EF UMB

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Medzinárodný vedecký workshop Sociálna ekonomika a vzdelávanie na Ekonomickej fakulte UMB

Dňa 21. novembra 2013 sa na Ekonomickej fakulte UMB konal medzinárodný vedecký workshop *Sociálna ekonomika a vzdelávanie*. Organizátormi podujatia boli Ekonomická fakulta UMB, Centrum výskumu sociálnej ekonomiky a sociálneho podnikania a Inštitút ekonomických vied EF UMB.

Medzinárodný vedecký workshop bol jednou z aktivít projektu KEGA č.

037UMB-4/2013 *Inovatívny študijný program Sociálna ekonomika a podnikanie*, riešeného na Ekonomickej fakulte UMB a na Inštitúte ekonomických vied EF UMB v rokoch 2013 a 2014.

Projekt KEGA, pod garanciou prof. PaedDr. Gabriely Korimovej, PhD., je súčasťou vedeckej školy *Sociálna ekonomika a sociálne podnikanie*, ktorá sa

formuje už niekoľko rokov na EF UMB pod vedením prof. PaedDr. Gabriely Korimovej, PhD. Prioritne rieši absenciu vysokoškolského ekonomického vzdelávania na Slovensku pre oblasť sektora sociálnej ekonomiky. Jej ciele sú realizované prostredníctvom špecifickej formy podnikania – sociálneho podnikania a subjektmi, ktorými sú rôzne typy a formy sociálnych podnikov a sociálnych družstiev. Vo vyspelých ekonomikách sa v danom priestore využívajú už osvedčené nástroje vzdelávania, trhu práce a sociálnej inklúzie. V tranzitívnych ekonomikách, vrátane SR, absentuje vysokoškolská príprava manažérov a ekonómov pre oblasť sociálnej ekonomiky. EF UMB má v predmetnej oblasti dlhoročné domáce a medzinárodné vedeckovýskumné, publikačné a vzdelávacie skúsenosti a tradíciu. Preto má ambíciu pripraviť prvý študijný program v SR a v bývalých centrálne riadených ekonomikách. Nový študijný program „Sociálna ekonomika a podnikanie“ je medziodborovo orientovaný program pre 2. stupeň vysokoškolského štúdiá na EF UMB v Banskej Bystrici, kde sa vzájomne kombinujú skúsenosti študentov bakalárskeho štúdiá z dvoch študijných odborov. Predpokladáme, že len dobre pripravení ekonómovia a manažéri sociálnej ekonomiky dokážu reagovať na aktuálne výzvy inovatívneho riadenia sociálne zodpovedných podnikov a sociálnych podnikov, kde zisk nie je hlavným cieľom, ale zvyšovanie zamestnanosti dlhodobo nezamestnaných občanov, čím sa predpokladá znižovanie

verejných výdavkov na sociálny systém a zvyšovanie kvality života dotknutých skupín obyvateľstva. Nový študijný program je následne aplikovateľný aj pre iné vysoké školy ekonomického zamerania a bude hlavným výstupom projektu KEGA č. 037UMB-4/2013 *Inovatívny študijný program Sociálna ekonomika a podnikanie*.

Na medzinárodnom workshope boli prezentované skúsenosti vedeckovýskumnej a pedagogickej komunity, ktorá sa predmetnou oblasťou zaoberá i praktické výstupy. Zúčastnili sa ho zahraniční hostia zo Spojených štátov amerických, z Poľska, z Českej republiky a viacerí vedecko-pedagogickí pracovníci zo slovenského akademického prostredia a praxe. Vystúpenia a bohatá diskusia tematicky korešpondovali s obsahovým zameraním konferencie

i celého projektu a stali sa podnetným pre skvalitnenie vysokoškolskej prípravy v oblasti sociálnej ekonomiky a sociálneho podnikania. Súčasne sa

stali podnetným faktorom pre prípravu medzifakultných a medzinárodných študijných programov v danej oblasti, čo môže skvalitniť sociálno-ekonomické zručnosti absolventov neekonomických študijných odborov a ich programov.

V roku 2014 pripravujeme ako ďalšiu aktivitu projektu recenzovaný elektronický zborník vedeckých štúdií venovaný problematike vzdelávania a prípravy študentov na trh práce v plánovanom medziodborovom študijnom programe „Sociálna ekonomika a podnikanie“, ktorého definitívna podoba bude prezentovaná na tradičnej májovej medzinárodnej vedeckej konferencii EF UMB s názvom *Determinanty sociálneho rozvoja*, na ktorú vás srdečne pozývame.

prof. PaedDr. Gabriela Korimova, PhD.

Ing. Erika Lapinová, PhD.

Inštitút ekonomických vied EF UMB

Medzinárodná vedecká konferencia *Výmena, spolupráca a politika: EUROMED vedomostí*

Neustály a dynamický vývoj v oblasti euro-stredomorských vzťahov a snaha o výmenu poznatkov na medzinárodnej úrovni poskytli Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov UMB impulz na zorganizovanie medzinárodnej vedeckej konferencie pod názvom *Výmena, spolupráca a politika* s podtitulom *EUROMED vedomostí*, ktorá sa uskutočnila 1. októbra 2013 na FPPaMV UMB v Banskej Bystrici, za významnej podpory programu Jean Monnet, projektu Erasmus Expertise a Slovensko-francúzskeho univerzitného inštitútu.

Konferencie sa zúčastnilo vyše štyridsať vedeckých a pedagogických pracovníkov z renomovaných univerzít a vedeckých pracovísk zo Slovenska aj zo zahraničia. Svojou návštevou nás poctili predovšetkým vedci z Tuniského centra pre globálnu bezpečnosť, Novej bulharskej univerzity v Sofii, Francúzskeho inštitútu v Sofii, Univerzity St-Quentin-en-Yvelines vo Versailles, Centra výskumu a riadenia LAREQUOI, Univerzity Pierre-Mendès-France z Grenoble, Univerzity Champagne-Ardenne v Remeši, Univerzity Alcide De Gasperi v Poľsku, Univerzity Warmia a Mazury

v Poľsku, Katanskej univerzity v Taliansku, Univerzity LUM Jeana Monneta v Kazachstane, Univerzity ekonomie, práva a samosprávy v Rusku, Francúzskeho inštitútu v Bulharsku, Inštitútu pre medzinárodné a európske štúdie v Remeši a medzinárodnej organizácie Sens public so sídlom v Paríži.

Únia pre Stredozemie poskytuje nový rámec pre rozvoj euro-stredomorských vzťahov nielen zvyšovaním mobility študentov, učiteľov, vedcov, ale aj realizáciou spoločných študijných programov a výskumu. Cieľom konferencie bolo pozvať odborníkov a aktérov zo všetkých

oblastí vzdelávania, výskumu a umožniť ich vzájomnú diskusiu na dve nosné témy konferencie: politické vyhliadky euro-stredomorských vzťahov a zamestnania študentov v regióne Euromed.

Medzinárodnú konferenciu otvorili 1. októbra v dopoludňajších hodinách dekan Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB prof. PhDr. Ján Koper, PhD., riaditeľ Tuniského centra pre globálnu bezpečnosť p. Jamil Sayah a riaditeľka programu Erasmus Expertise p. Jacqueline Bergeron. Po slávnostnom úvode nasledovali hlavné plenárne prednášky, ktoré predniesli: prof. Ing. Igor Kosír, CSc. z Univerzity Mateja Bela a radkyňa prezidenta Bulharskej republiky p. Yordanka Chobanova alebo profesor Jean-Paul Guichard

z Univerzity v Nice. Medzi zaujímavých prednášajúcich patrila kazachstanská profesorka Fatima Kukeyeva, francúzsky profesor a publicista Gérard Wormser, známy poľský politológ Wiesław Brénski či blogger Marouana Mortabit z Maroka a mnoho ďalších.

Po sérii prednášok a diskusií, ktoré vyvrcholili v neskorých popoludňajších hodinách, nasledovala slávnostná recepcia v priestoroch reštaurácie, kde účastníci konferencie pokračovali v prehlbovaní profesionálnych aj osobných kontaktov.

Konferencia jednoznačne splnila svoj cieľ: široká diferencovanosť príspevkov domácich aj zahraničných autorov poskytla komplexný pohľad na súčasný stav aj budúce perspektívy

ďalšieho vývoja a výskumu v oblasti euro-stredomorských vzťahov. Odborná diskusia na akademickej pôde podporila vzájomnú konfrontáciu rôznych názorových prúdov a vedeckých prístupov. Hodnotná výmena poznatkov zahraničných účastníkov zároveň poskytla nové podnety pre ďalšiu vedeckú a pedagogickú činnosť a otvorila dvere potenciálnej medzinárodnej spolupráci.

Zborník referátov, ktoré odzneli na konferencii, bude čoskoro vydaný v parížskom vydavateľstve L'Harmattan v rámci kolekcie Local & Global autorov Gilles Rouet a François Soulage.

Mgr. Eva Pálešová

Katedra medzinárodných vzťahov
FPVaMV UMB

Hudba pralesa...

Zaujímavú besedu so „živou hudbou“ pripravila dňa 3. decembra 2013 Katedra biológie a ekológie Fakulty prírodných vied UMB v spolupráci s občianskym združením Prales. Hlavnou témou bola ekológia lesných spoločenstiev so zameraním na vekovo staré lesné porasty, tzv. pralesy, ktoré sa vyskytujú v podobe väčších alebo menších fragmentov aj na Slovensku. Úvodné slovo dostala inštrumentálna živá hudba (harfa, flauta, bicí nástroj – bongo a aquadrum, džidžerida) v dokonalej kompozícii s prezentáciou fotiek z lesných zákutí Slovenska. Príbeh bol zložený z častí pohľad na krajinu, biodiverzita lesa a voda. Po tomto hudobnom a vizuálnom zážitku nasledovala beseda s odborníkmi. Ing. Juraj Vysoký (OZ Prales) v skratke predstavil projekt mapovania pralesov (2009 – 2013),

Ing. Juraj Vysoký (OZ Prales) pri prezentácii pralesov Slovenska

jeho hlavné ciele a dosiahnuté výsledky. Ďalej nasledovala odbornovo-vedecká časť s Ing. Michalom Wiezikom, PhD. (FEE TU Zvolen), ktorý poukázal na nemiernu ekologickú hodnotu pralesov vo vzťahu k výskytu jedinečných rastlinných a živočíšnych druhov. Zdôraznil, že pralesy sú významným článkom vo vývoji prírody pre poznanie ekologických väzieb s jedinečnou mož-

nosťou sledovať prírodné procesy bez zásahu človeka. Pralesy predstavujú hodnotné a v súčasnosti aj zákonom nechránené územia s vysokou biodiverzitou organizmov. Z rozlohy Slovenskej republiky tvoria pralesy dnes menej ako 0,2 %. Podujatie nebolo určené len pre študentov univerzity, ale medzi diskutujúcimi bola aj odborná verejnosť zastúpená pracovníkmi Štátnej ochrany prírody SR, Okresného úradu životného prostredia Banská Bystrica, ale aj odborných neziskových organizácií.

RNDr. Peter Bačkor, PhD.

Katedra biológie a ekológie FPV UMB
(text a foto)

„Skromné“, ale zato odborne podkuté obecnstvo

Tím katedry informatiky reprezentoval na stredoeurópskej súťaži v programovaní ACM ICPC CERC

V polovici novembra minulého roka sa uskutočnila súťaž v programovaní študentov univerzít Čiech, Chorvátska, Maďarska, Poľska, Slovenska a Slovinska *ACM Central Europe Regional Programming (CERC)*, ktorá je organizovaná pod záštitou svetovej profesijnej organizácie *Association for Computing Machinery (ACM)*. Predstavuje regionálne semifinále najväčšej svetovej programátorskej súťaže *ACM Contest International Collegiate Programming Contest (ACM ICPC)*. Zúčastňujú sa jej najlepší programátori univerzít, aby si zmerali sily v rýchlostnom programovaní. Súťaž ostro sledujú významné svetové IT firmy (napr. Google, Facebook, NASA,...), ktoré takto nachádzajú kvalitných absolventov pre svoje projekty.

Regionálnu súťaž v dňoch 16. – 17. 11. 2013 po druhýkrát organizovala Jagelonská univerzita v poľskom Krakove. Súťaže sa zúčastnilo 72 univerzitných tímov, z ktorých Slovensko reprezentovalo deväť: zo Slovenskej technickej univerzity (2), Univerzity Komenského (2), Žilinskej univerzity (2), Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (2) a Univerzity Mateja Bela (1). V tomto ročníku sa nám podarilo, po absolvovaní lokálnej súťaže univerzít Čiech a Slovenska ČVUT Open, zostaviť len jeden dvojčlenný tím, aj keď pravidlá dovoľujú vytvárať trojčlenné tímy. Reprezentovali nás študenti aplikovanej informatiky z Katedry informatiky Fa-

kulty prírodných vied UMB Bc. Michal Povinský (2. ročník Mgr. štúdia) a Bc. Martin Brzula (1. ročník Mgr. štúdia). Účasť našich zástupcov finančne podpo-

rili firma Microcomp, s. r. o., a Fakulta prírodných vied UMB.

Porovnávanie schopností bolo náročné, pretože z 12 zadaní sa aj najlepšiemu tímu podarilo v stanovenom čase (päť hodín) vyriešiť len deväť úloh. Okrem počtu vyriešených úloh rozhodoval zároveň súčet časov, za ktoré boli jednotlivé úlohy úspešne vyriešené a testné minúty. Naši súťažiaci sa umiestnili na 42. mieste, keď sa im podarilo vyriešiť štyri úlohy v celkovom čase 360 minút, podobne ako súťažiacim ŽU (39. miesto, štyri úlohy, 310 minút), STU (36. miesto, štyri úlohy, 225 minút a 40. miesto, štyri úlohy, 336 minút), UPJŠ (41. miesto, štyri úlohy, 343 minút). Za nami skončili ešte dva slovenské tímy UPJŠ (67. miesto, dve úlohy, 129 minút) a ŽU (68. miesto, dve úlohy, 148 minút). Viac informácií je možné nájsť na webovej stránke súťaže (<http://cerc.tcs.uj.edu.pl/ranking/>).

Každý rok nás poteší úspech súťažiacich z UK, ktorí aj tento rok nesklamali a obsadili okrem 21. miesta (šesť úloh, 671 minút) aj 1. miesto (deväť úloh, 1054 minút) a budú reprezentovať Slovensko na celosvetovom finále v dňoch 22. – 26. 6. 2014 v Ruskom Jekaterinburgu. Finalistom a aj našim súťažiacim blahoželáme, pretože na súťaži reprezentujú vždy najlepší z najlepších, ako povedal riaditeľ súťaže.

PaedDr. Vladimír Siládi, PhD.
KI FPV UMB

Študent Katedry informatiky FPV UMB finalista súťaže ACM-SPY o najlepšiu diplomovú prácu v oblasti informatiky a informačných technológií

Absolvent denného štúdia aplikovanej informatiky **Mgr. Michal Krnáč** dosiahol významný úspech pre Univerzitu Mateja Bela spolu s **doc.**

Ing. Jarmilou Škrinárovou, PhD., keď ako finalista reprezentoval Univerzitu Mateja Bela v prestížnej súťaži **Czech ACM Chapter & Slovakia ACM**

Chapter Student Project of the Year (ACM SPY) univerzít Slovenska a Čiech o najlepšiu diplomovú prácu v oblasti informatiky a informačných

technológií, kde obsadil 6. miesto. Finále súťaže sa konalo 27. novembra 2013 na pôde ČVUT.

Súťaž sa organizuje v súčasnej podobe od roku 2010 a nadväzuje na tradíciu súťaže ACM Student Research Competition, ktorú od roku 2003 organizovala Czech ACM a vysoké školy v ČR a SR, od roku 2009 aj Slovakia ACM, a na tradíciu súťaže IT diplomovky roka, ktorú predtým usporiadala spoločnosť Profinit. Cieľom súťaže je podporiť študentov tak, aby venovali čo najväčšie úsilie štúdiu, ktorého výsledkom je zviditeľnenie a ocenenie cca 10 % najlepších a potom aj najlepších z najlepších (vo finále súťaže). Súťaž organizujú v spolupráci české a slovenské univerzity a súkromné firmy, hlavným organizátorom ročníka 2013 je firma Profinit, partnerom je Microsoft. Záštitu nad súťažou prevzala profesijná organizácia **Czech ACM a Slovakia ACM**. Súťaže sa v roku 2013 zúčastnili študenti slovenských a českých univerzít, ktorí dokončili svoju diplomovú prácu na magisterskom/inžinierskom stupni štúdia v akademickom roku

2012/2013 a téma nimi zvolenej práce zapadá do oblasti informatiky a informačných technológií (podľa ACM klasifikácie) prostredníctvom fakulty (zastúpenej dekanom). Fakulta môže prihlásiť do súťaže max. 10 najlepších diplomových prác, pričom počet prihlásených prác nesmie presiahnuť 10 % zo všetkých absolventov druhého stupňa. Tieto práce sú zverejnené v galérii najlepších a najlepšia z nich postúpi do semifinále súťaže. Práce do finále vyberala odborná porota. Na 14 českých a slovenských univerzitách roku 2013 obhajovalo cca 2000 študentov magisterské alebo inžinierske práce z informatiky. Fakulty do súťaže odporučili spolu 85 prác.

Fakulta prírodných vied UMB mohla zaslať do súťaže len jednu prácu, preto výber z obhájených vysoko kvalitných prác v akademickom roku 2012/2013 nebol jednoduchý. Štátnicové komisie odporučili do užšieho výberu práce troch absolventov: Mgr. Sone Volentierovej – *Modelovanie digitálnej gramotnosti obyvateľov slovenských obcí pomocou metód umelej inteligencie* (vedúca práce RNDr.

Alžbeta Michalíková, PhD.), Mgr. Stanislava Hermana – *Analýza Java bajtkódu za účelom generovania grafu prístupov* (vedúci práce Mgr. Michal Vagač, PhD.) a práca Mgr. Michala Krnáča. Katedra informatiky rozhodla, že kritériám súťaže najviac vyhovuje práca **Mgr. Michala Krnáča – Algoritmy vyvažovania zátáže v gridovom prostredí**, ktorú viedla **doc. Ing. Jarmila Škrinárová, PhD.** Práca sa dostala do semifinále a odborná porota vybrala diplomovú prácu do finále súťaže medzi deväť najlepších z najlepších diplomových prác z informatiky. Viac informácií možno nájsť na stránkach súťaže (www.acm-spy.sk).

K úspechu práce prispela aj skutočnosť, že jej výsledky boli overované v prostredí Slovenskej infraštruktúry pre vysokovýkonné počítanie a s podporou pracoviska Centra vysokovýkonného počítania HPCC UMB.

Finalistovi a vedúcej jeho práce k úspechu srdečne blahoželáme.

PaedDr. Vladimír Siládi, PhD.
KI FPV UMB

Certifikát finalistu ACM SPY Mgr. Michala Krnáča za diplomovú prácu

Spolupráca FF UK a FF UMB: projekt APVV-0226-12 TRANSIUS – Od konvencií k normám prekladu v právnom diskurze

V súčasnej dobe, keď je disponovateľnosť finančnými zdrojmi do veľkej miery podmienená získavaním projektov rôzneho typu, možno za úspech považovať najmä schválenie takých projektov, na ktoré sa viažu financie umožňujúce i realizáciu vedeckovýskumných cieľov spätých s náročnejšími peňažnými požiadavkami. Hoci nie vždy snahy, ktoré vyvíjajú univerzitní pracovníci v tomto smere, prinesú očakávané ovocie, možno s radosťou a zadostučinením uvítať schválenie projektu APVV-0226-12 TRANSIUS – *Od konvencií k normám prekladu v právnom diskurze* s dobou realizácie október 2013 – september 2017, na ktorom participujú aj niektorí členovia Katedry germanistiky Filozofickej fakulty UMB.

Primárnym cieľom projektu je systematicky preskúmať oblasť právneho prekladu v rôznych jazykových kombináciách so slovenčinou v teoretickej ako aj praktickej rovine a na základe získaných dát vytvoriť samostatnú teóriu prekladu právnych textov a zároveň vyvinúť pomocný aparát vhodný pre prekladateľov z oblasti právneho diskurzu. Všetky tieto kroky majú viesť k profesionalizácii a skvalitneniu činnosti prekladateľov v právnom diskurze na Slovensku (porov. Štefková 2013, 132 ff). Zloženie riešiteľského kolektívu, ktorý pozostáva jednak z pracovníkov Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (vedúca projektu je Mgr. Marketa Štefková, PhD.) ako aj z pracovníkov Filozofickej fakulty UMB v Banskej Bystrici (zástupkyňa vedúcej projektu je doc. PhDr. Alena Ďuricová, PhD.) je determinované projektovými cieľmi, ktoré sú o. i. spojené

aj so zachytením istého spektra jazykov. Anglický jazyk má v kompetencii PhDr. J. Stahl, PhD. Špecifiká holandského jazyka v rámci danej problematiky skúmajú Mgr. M. Štefková, PhD. a Mgr. L. Brezániová, PhD. Výskumným otázkam spojeným s nemeckým jazykom sa venujú prof. PhDr. J. Rakšányiová, CSc., doc. A. Ďuricová, PhD., Mgr. J. Štefaňáková, PhD. a Mgr. Z. Tuhárska, PhD. Skúmané aspekty ruského jazyka zachytáva PhDr. Z. Guldanová, PhD. Švédsky jazyk zastrešujú doc. PhDr. M. Gáborová, CSc. a Mgr. K. Motyková, PhD. Jednotliví členovia projektového tímu sú okrem toho orientovaní na istú špecifickú oblasť (translatologické hľadisko, syntaktické, sémantické, štylistické aspekty ako aj oblasť textovej či areálnej lingvistiky a iné jazykovedne ladené perspektívy), ktorej zvláštnosti nachádzajú odraz v skúmanej problematike.

K postupnému napĺňaniu cieľov projektu smerujú čiastkové aktivity členov riešiteľského kolektívu. Jednou z úvodných aktivít, ktorej úlohou bolo determinovanie a zhodnotenie východiskových pozícií, bolo zorganizovanie konferencie na pôde Filozofickej fakulty UMB v Banskej Bystrici. Konferencia s názvom *Odborná komunikácia v zjednotenej Európe* sa uskutočnila 10. októbra 2013 a niektorí z členov riešiteľského kolektívu na nej predstavili vybrané aspekty problematiky riešenej prostredníctvom projektu. Doterajšie výstupy týkajúce sa projektovej tematiky sú ďalej uverejnené v publikácii *Od textu k prekladu VIII*. Marketa Štefková a Lucia Brezániová oboznámili účastníkov konferencie s nosnými ideami, cieľmi a celkovým nasmerovaním projektu pro-

stredníctvom informácií, ktoré zasadili do aktuálneho rámca v teoretickej ako i praktickej rovine a zároveň načrtli možnosti ako k stanoveným cieľom dospieť. Príspevok Aleny Ďuricovej je venovaný všeobecnej typológii právnych textov justičných orgánov. Katarína Motyková si všima úlohu súdneho prekladateľa v procese medzinárodných osvojení, pričom sa pri vyvodzovaní záverov opiera o konkrétny preklad adopčného spisu zo švédskeho jazyka. Jaroslav Stahl poukazuje na možnosti slovenčiny pri tlmočení anglicizmov a Jana Štefaňáková zameriava svoju pozornosť na terminologické špecifiká rakúskej nemčiny v oblasti obchodného jazyka. Zuzana Tuhárska predstavuje možnosti skúmania odborného právneho textu prostredníctvom korpusovej analýzy.

Načrtnutá paleta aspektov skúmanej problematiky prezrádza, že členom projektového tímu sa podarilo vytvoriť solídnu bázu potrebnú pre riešenie úloh vyplývajúcich z cieľov projektu. Veríme preto, že svoju činnosť zavŕšia úspešným naplnením projektových ambícií.

Mgr. Zuzana Tuhárska, PhD.
Katedra germanistiky FF UMB

Literatúra

- Ďuricová, A. (ed.). 2013. *Od textu k prekladu VIII*. Praha: Jednota tlumočníků a prekladatelů. ISBN 978-80-7374-095-5.
- Štefková, M. 2013. Aktuálne výskumné iniciatívy v oblasti právneho prekladu na báze medzinárodných projektov. In: Ďuricová, A. (ed.). *Od textu k prekladu VIII*. Praha: Jednota tlumočníků a prekladatelů, s. 132 – 147. ISBN 978-80-7374-095-5.

Prednáška profesora Rychlíka na pôde UMB

Študenti i pracovníci Katedry európskych kultúrnych štúdií Fakulty humanitných vied (od 1. januára 2014 Filozofickej fakulty) UMB mali česť privítať dňa 28. novembra 2013 významného českého historika prof. Jana Rychlíka, ktorý v súčasnosti pôsobí na Ústave českých dejín Filozofickej fakulty Karlovej Univerzity v Prahe. Pro-

fesor Rychlík prednáša moderné české, slovenské a československé dejiny. O jeho renomé historika svedčí pôsobenie na viacerých výskumných pracoviskách (napr. ako odborný pracovník v Záhorskom múzeu v Skalici, vedecký pracovník v Zemědělskom múzeu Ústavu vědeckotechnických informací pro zemědělství v Prahe, v Ústave T.

G. Masaryka a v Masarykovom ústave Akadémie vied). V súčasnosti o jeho prednášky je záujem nielen v krajinách EÚ, ale i v Kanade a USA.

Ústrednou témou prednášky boli moderné česko-slovenské dejiny. Autor viacerých odborných článkov a monografií (*Češi a Slováci ve 20. století. Česko-slovenské vztahy 1945–1992*) sa špecificky

venoval téme zániku ČSFR v roku 1992 v kontexte európskych mnohonárodnostných štátov. Záujem o uvedenú tému sa prejavil v bohatej účasti študentov i vyučujúcich, ktorí sa aktívne zapájali do odbornej diskusie po ukončení úvodnej prednáškovej časti. Podujatia sa zúčast-

nila aj prodekanka FHV UMB PaedDr. Nadežda Zemaníková, PhD.

Často pertraktovanými pojmami prednášky a diskusie boli témy týkajúce sa výskumu a štúdiu identít a jednotlivých národov v rámci multietnických štátov. Do diskusie boli zaradené i v sú-

časnosti aktuálne témy o budúcnosti konkrétnych národov v rámci EÚ, snažiacich sa o samostatnosť (prípád Škótska).

Podujatie bolo ukončené vedúcou Katedry európskych kultúrnych štúdií FHV UMB Mgr. Ganou Guitchevou, PhD., ktorá poďakovala prof. Rychlíkovi za nesmierne prínosnú prednášku, bohatú na zaujímavé historické a kultúrne súvislosti vo vzťahu Slovákov a Čechov v rámci spoločných česko-slovenských dejín, ktoré obohatili nielen študentov katedry európskych kultúrnych štúdií, ale i študentov a vyučujúcich z katedrií histórie, slovenského jazyka a literatúry a anglistiky a amerikanistiky, ktorí sa podujatia zúčastnili.

V závere Mgr. Gana Guitcheva, PhD. poďakovala hlavným organizátorom, ktorými bola Katedra európskych kultúrnych štúdií FHV, Univerzitná knižnica UMB a Dom národov RADU-ANA. Zároveň vyjadrila svoj záujem a nadšenie zorganizovať podobné akcie v budúcnosti, i v spolupráci s prof. Rychlíkom, s ktorým bola v oblasti európskych kultúrnych štúdií nadviazaná aktívna spolupráca.

Mgr. Anna Slatinská,
Mgr. Jana Pecníková,
KEKŠ FF UMB

Zámery a predsavzatia nástupníckeho pracoviska Filozofickej fakulty UMB – Katedry slovenského jazyka a komunikácie

Na začiatku roka 2014 došlo na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici k zmene názvu Fakulty humanitných vied na Filozofickú fakultu na základe predchádzajúceho súhlasu Akreditačnej komisie. Podarilo sa tak splniť niekoľkoročné úsilie o filozoficky profilované univerzitné štúdium. Na fakulte v ostatnom období totiž začali prevažovať neučiteľské študijné programy, preto zmena názvu nadobudla svoje nielen formálne, ale predovšetkým koncepčné opodstatnenie.

Po schválení nového organizačného poriadku došlo v štruktúre fakulty aj k rozdeleniu Katedry slovenského jazyka a literatúry na dve súbežne fungujúce pracoviská, a to Katedru slovenského jazyka a komunikácie a Katedru slovenskej literatúry a literárnej vedy. Z niekdajšej Sekcie prekladateľstva tlmočnictva vznikla nová Katedra translitológie.

Katedra slovenského jazyka a komunikácie (KSJK) po organizačnom rozčlenení nadväzuje na rozvinutú, všeobecne známu tradíciu slovakisticko-učiteľského vzdelávania, ktorá sa pestuje už od roku 1954, teda od začiatkov vysokoškolskej prípravy v centre Slovenska. V strede lingvisticko-slovakistickej vetvy pôvodnej katedry vždy dominoval záujem o prirodzený jazyk, jazykovedu, postupne a účinne obohacovaný o ľudskú komunikáciu a komunikačnú kultúru. Na pôde KSJK aj v nástupníckom profile popri trvalom záujme o štruktúru a systém slovenského národného jazyka sa rozvíja vývinová, porovnávacia, všeobecná a aplikovaná jazykoveda a sociolingvistika. Tvoriví pracovníci katedry chcú naďalej využívať a obohacovať poznatky z komunikológie, medzijazykových a interkultúrnych štúdií, mediálnych štúdií, všeobecnej a kognitívnej jazykovedy, didaktiky jazyka a, pravdaže, praktických aplikácií. Členovia katedry zamerajú pozornosť na poznávacie, spoločensko-komunikačné a hodnotové stránky prirodzeného jazyka vrátane modernej verbálnej a neverbálnej komunikácie.

Odbornému areálu katedrových aktivít zodpovedá aj ponuka potrebných, primeraných študijných programov na všetkých troch stupňoch vysokoškolského štúdia. Okrem nich katedra uvažuje o pokračujúcich zväzkoch s Metodickým centrom UMB pre Slovákov žijúcich v zahraničí a zahraničných študentov ako

odborný garant a realizátor odbornomo-etodických kurzov pre učiteľov všetkých typov krajských škôl, kultúrnych pracovníkov a novinárov pôsobiach v krajských komunitách Slovákov vo viacerých európskych štátoch. Katedra bude pokračovať v odbornom garantovaní výučby slovenčiny ako cudzieho jazyka pre zahraničných študentov UMB a záujemcov z iných krajín o štúdium na univerzite. Ide o vôbec nie krátkodobú či jednorazovú výzvu.

Personálne, kvalifikačne a materiálovo-technicky vybudovaná, konkurencieschopná KSJK má na splnenie uvedených zámerov všestranné predpoklady a všetky potrebné oprávnenia vrátane platnej akreditácie. Zároveň je samozrejmé, že KSJK má ambície opätovne uspieť aj v pripravovanej akreditácii. Katedrovú zostavu utvára 10 členov. V jej štruktúre pôsobia 3 univerzitní profesori (z toho 1 emeritný profesor, doktor vied), 3 docenti (z nich 1 zvažuje započatie inauguračného konania) a 4 odborní asistenti (všetci s akademickým titulom PhD.; z nich najmenej 1 sa netají ambíciami na habilitačné pokračovanie).

Vedeckovýskumný, publikačný a osobnostný svet členov KSJK dlhodo- bo a systematicky utvárajú tieto nosné okruhy: – jazykovo-komunikačná problematika skúmaná a predstavovaná v systé- movom profile, dejinnom priereze a sú- časnom dynamickom videní, – historická a porovnávacia jazykoveda, – sociolin-

gvistická, medzijazyková a mediologická problematika, – systematický, viacúrov- ňový záujem o vybrané komunikačné sféry a situácie vrátane dorozumievania v spoločenských migrantov, azylantov a v tzv. okrajových skupinách a subkul- túrach, – bežná hovorená komunikácia, komunikácia politikov a v politike, v pop- kultúre, reklame, firemných prostrediach, umeleckých dielach a pod., – didaktické vzťahy a súvislosti, – aplikovaná jazyko- veda. Uvedené odborné sféry podporuje ich výrazné interdisciplinárne previazanie a otvorenosť najnovším teoreticko-meto- dologickým smerom a prúdom.

Vedecké, pedagogické a spoločensko- kultúrne renomé nástupníckej zostavy a spoločenská, skupinová a individuálna úspešnosť jeho členiek a členov nekonku- renčným, ale ústretovým počínaním trva- lo a neprerušene podporuje pozíciu KSJK na fakultnej, univerzitnej, celoslovenskej a medzinárodnej úrovni. Uvedené fakty a súvislosti vystupujú do popredia ako funkčný, realistický a presvedčivý obraz o zodpovednom jestvovaní a vážnosti perspektívneho pracoviska, ktoré by malo zachytávať, chce vyhľadávať a je povinné zabezpečovať ďalšie podnetné impulzy a obohacujúce výzvy v nasledujúcich obdobiach.

*prof. PaedDr. Vladimír Patráš, CSc.
doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD.
Katedra slovenského jazyka a komunikácie
Filozofická fakulta UMB*

Prekladateľská a tlmočnická spoločnosť Filozofickej fakulty UMB

Prekladateľská a tlmočnická spoločnosť Fakulty humanitných vied UMB bola založená 27. augusta 2012 uznesením č. GD 3/13-2012 Grémia dekana FHV UMB v Banskej Bystrici. Po zmene názvu fakulty bola premenovaná na Prekladateľskú a tlmočnickú spoločnosť Filozofickej fakulty UMB.

Spoločnosť ponúka tlmočnicke a prekladateľské služby pre súčasti UMB a pre klientov z mimo univerzitného prostredia. Bola založená s cieľom reagovať na požiadavky trhu a priblížiť akademickú prípravu študentov prekladateľstva a tlmočníctva realnej praxi. Zabezpečuje prekladateľské a tlmočnicke služby ôsmich jazykov (anglický, francúzsky, nemecký, maďarský, poľský, ruský, taliansky a španielsky). Týmto spôsobom na jednej strane pripravuje absolventov, ktorí budú hneď po absolvovaní vysokoškolského štúdia schopní aktívne participovať na pracovnom trhu, a na druhej strane pomáha diseminovať vedecké výsledky UMB, prostredníctvom prekladu článkov a monografií do cudzích jazykov. Práve v tomto spočíva hlavná pridaná hodnota Prekladateľskej a tlmočnickej spoločnosti. Ide o veľmi atraktívnu hodnotu pre akademickú obec UMB, ktorá jej služby rada a často využíva.

Čo sme už dosiahli

Od našich začiatkov v roku 2012 sme už preložili viac ako 500 normostrán textu a pretlmočili takmer 60 konferenčných hodín. Prekladali sme technickú dokumentáciu pre klientov z externého prostredia, vedecké články pre kolegov z iných katedier (napr. Katedra telesnej výchovy a športu FF UMB a Katedra andragogiky PF UMB), administratívne texty pre Rektorát UMB (napr. Študijný poriadok alebo Správu o činnosti UMB) a iné súčasti UMB. Pripravili sme aj cudzojazyčnú podobu projektovej dokumentácie pre viaceré katedry, ktoré aj vďaka našim službám podali žiadosť o zahraničné granty. Tlmočili sme na rôznych prestížnych podujatiach Mesta Banská Bystrica, Rektorátu UMB, Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici, Veľvyslanectva USA, Fakulty humanitných vied (dnes Filozofickej fakulty), Ekonomickej fakulty a Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB. Sme partnerom niekoľkých neziskových organizácií, ktorým služby poskytujeme v mene dobrej veci bez nároku na odmenu. Naši študenti napríklad prekladajú blog Centra voľného času Junior a tlmočia v Centre

nezávislej kultúry Záhrada. Pomohli sme aj podujatiu TEDx Banská Bystrica, kde práve naši tlmočníci sprostredkovali prednášky v cudzích jazykoch. Prostredníctvom požičania tlmočnickej techniky sme sponzorovali viaceré významné podujatia, napr. v Štátnej vedeckej knižnici. V súčasnosti pracujeme na preklade dvoch monografií pre Katedru telesnej výchovy a športu FF UMB a v najbližšej budúcnosti máme naplánovanú spoluprácu na rozsiahlych vedeckých štúdiách s Katedrou psychológie PF UMB. Našich tlmočníkov „v akcii“ môžete vidieť aj v novom propagačnom videu Filozofickej fakulty UMB¹.

Základné informácie, alebo ako pracujeme

Spoločnosť ponúka písomné preklady z a do slovenského jazyka, simultánne tlmočenie a konzekutívne tlmočenie. Rozdiel medzi simultánnym a konzekutívnym tlmočením je, že simultánne musia tlmočiť vždy dvaja tlmočníci v špecializovanej kabíne a s veľmi krátkym odstupom od rečníka, zatiaľ čo na konzekutívne stačí jeden človek, ktorý tlmočí po kratších celkoch, bez technického vybavenia, zvyčajne na pódiu vedľa rečníka. Vhodnosť toho ktorého žánru pre konkrétneho zákazníka vždy posudzujú zamestnanci spoločnosti v závislosti od typu podujatia a materiálo-technického vybavenia, ktoré má klient k dispozícii. Simultánne sa tlmočí v kabíne, za pomoci techniky, vždy minimálne jeden študent magisterského štúdia (zvyčajne posledného ročníka) v spolupráci so skúseným vyučujúcim tlmočenia, alebo s profesionálnym tlmočnikom z praxe. Konzekutívne tlmočenie zabezpečujú študenti magisterského štúdia bez prítomnosti vyučujúceho, keďže ten by na pódiu pri rečníkovi mohol pôsobiť rušivo.

Preklady robia v rámci svojej odbornej praxe študenti prvého a druhého ročníka magisterského štúdia. Pracujú v tímoch dvoch, prípadne troch študentov. Všetky preklady prechádzajú kontrolou minimálne „štyroch očí“ už v tejto úvodnej fáze, čo je v praxi dobre známym princípom dosiahnutia kvality. Po preložení pokračujú texty na korektúru, ktorú vykonáva skúsený prekladateľ z praxe, poväčšine pedagóg, ktorý vyučuje prekladateľské disciplíny v danom cudzom jazyku. Pri prekladoch do cudzieho jazyka vždy spolupracujeme s rodeným hovoriacim daného jazyka. Študenti dostávajú spätnú väzbu vo forme komentovaných korektúr prekladov a konzultácií.

¹ <https://www.youtube.com/watch?v=N96vWY07dDU>

V čom vám môžeme pomôcť

Sprostredkovaná komunikácia je nevyhnutným predpokladom na zblíženie sa so zahraničím, či už ide o obchodné, súkromné alebo vedecké výmeny. Vedecké granty, projekty a iné akademické aktivity naberajú v prípade spolupráce so zahraničným prostredím na dôležitosť a relevantnosť, keďže výmena poznatkov bola odjakživa predpokladom pokroku. Prekladateľská a tlmočnická spoločnosť FF UMB vie tento proces naštartovať, a to rôznymi spôsobmi. Zabezpečíme kvalitný preklad vedeckých článkov, štúdií a monografií, preložíme žiadosti o medzinárodné granty, podklady k podávaniu medzinárodných projektov, a takisto cudzojazyčnú študijnú literatúru v jazyku, ktorému nerozumiete (my áno). Urobíme titulky k videám v cudzom jazyku. Preložíme administratívne dokumenty potrebné pre chod vašej katedry. Pretlmočíme prednášky zahraničných vyučujúcich, medzinárodné konferencie a zabezpečíme rôznorodé aktivity vyplývajúce z návštev zahraničných delegácií, napr. večere, oficiálne návštevy, tlmočenie na úradoch, správanie hostí po Banskej Bystrici a pod.

Kontaktujte nás

Osobou prvého kontaktu je projektová manažérka PaTS – Mgr. Zuzana Kraviarová. Stará sa o komunikáciu s klientmi, zadávanie práce študentom, o výber prekladateľov, tlmočníkov a korektorov, o dodržiavanie termínov a kontrolu kvality. Spolu s prácou v Prekladateľskej a tlmočnickej spoločnosti vyučuje odborný preklad (anglický jazyk), má prehľad o kvalite a schopnostiach študentov, a preto vždy vyberá tých najvhodnejších prekladateľov, v závislosti od typu zadania.

PhDr. Martin Djovčoš, PhD. je výkonným riaditeľom PaTS. Má na starosti koncepčné rozhodnutia a organizačne náročnejšie zákazky. Pôsobí na Katedre anglistiky a amerikanistiky FF UMB ako odborný asistent, vyučuje prekladateľské a tlmočnicke disciplíny.

Riaditeľom Prekladateľskej a tlmočnickej spoločnosti je dekan Filozofickej fakulty, doc. Mgr. Vladimír Biloveský, PhD., ktorý určuje dlhodobú stratégiu, smerovanie a ciele PaTS. Kontaktné údaje nájdete na <http://www.ff.umb.sk/ponuka-sluzieb/prekladatel-ska-a-tlmochnicka-spolocnost-fhv-umb.html>

Mgr. Zuzana Kraviarová
Katedra anglistiky a amerikanistiky
Prekladateľská a tlmočnická
spoločnosť FF UMB

Mladosť spievala v Poľsku

V decembri 2014 sa po úspešnom júnovom projekte v českom Hradci Králové (už po štvrtýkrát) prezentovali speváci Univerzitného speváckeho zboru Mladosť pri PF UMB na partnerskej univerzite v poľskom Bydgoszci. V rámci spolupráce medzi **Inštitutom Edukacji Muzycznej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszcy (Poľsko)** a Pedagogickou fakultou Univerzity Mateja Belu v Banskej Bystrici (Slovensko) sa v koncertnej sále Collegium Copernicanum UKW predstavil učiteľom a študentom uvedenej fakulty spevácky zbor Mladosť s dirigentom prof. Milanom Pazúrikom. Vážnosť tohto koncertu potvrdila aj účasť samotného rektora univerzity **prof. dr. hab. Janusza Ostoja-Zagórskego**. Na svetskom koncerte v koncertnej sále Collegium Copernicanum zazneli diela M. Schneidra-Trnavského, A. Michnu z Otradovic, P. Procházku, N. Rakova, J. Veselého, I. Hrušovského, M. Šmída, J. Moora a E. Suchoňa. Druhý koncert sa niesol v sakrálnom duchu, keď zbor vystúpil v Bazilike pw. Św. Wincentego a Paolo v Bydgoszcy na sv. omši s dielami: Franz Kraft – Benedicamus; Mikuláš Moyzes – Da mihi Jesu; Dmitrij S. Bortňanský – Tebe pojem; Quirino Gasparini – Adoramus Te; Feliks Nowowiejski – Parce Domine; Gordon Yong – Alleluja; Ján Egry – Sanctus In: Missa pastoralis.

Celý pobyt a organizáciu mal na starosti **Dyrektor Instytutu Edukacji Muzycznej, dr. hab. Bernard Mendlik, prof. nadzw.** a Chór Akademicki UKW a jeho študenti, ktorí sa postarali o pestrý program i vo voľnom čase. Mali sme možnosť vidieť priestory Inštitútu, Univerzity, univerzitnej knižnice, ktorá je na svetovej úrovni čo do vybavenia i služieb. Členovia zboru Mladosť sa zúčastnili na veľkej skúške domáceho zboru, ktorý sa pripravoval na festival Vianočných piesní a kolied (Festiwal Akademickie Kolędowanie). Dirigent zboru Mladosť bol pozvaný na zasadnutie Rady Inštitútu a predniesol vyžiadajú prednášku pre pracovníkov inštitútu a študentov na tému *Muzyka wokólna u innych narodów*, kde prezentoval slovenský mužský zborový spev. Nechýbalo ani spoločné muzicírovanie našich a poľských študentov v rámci spoločenského stretnutia zborov.

Na ceste do Bydgoszcze sme sa zastavili (v rámci technickej prestáv-

Prebraté zo stránky www.ukw.edu.pl
Foto: Andrzej Obiala

ky vodiča) na chvíľu v **Institute muzycznym v Czestochovej** u našich poľských priateľov, s ktorými sme sa v lete stretli a participovali na projekte vokálno-inštrumentálneho diela B. Martinů – Kytice v Hradci Králové, a s ktorými sme dojednali ďalšiu umeleckú a koncertnú recipročnú spoluprácu v roku 2014. Cestu späť nám „okorenil hurikán Xaver“, a tak cesta trvala takmer dvadsať hodín.

Celkove môžeme konštatovať, že koncertný i poznávací pobyt nášho univerzitného telesa naplnil očakávanie v partnerských vzťahoch a umeleckých reciprocitách. Rozšírili si poznatky o ďalšie interpretačné možnosti vokálnych telies a poznanie poľskej zborovej tvorby. A v neposlednom rade nadviazal priateľské vzťahy so svojimi rovesníkmi hudobno-edukačnej prípravky v Poľsku.

*prof. PaedDr. Milan Pazúrik, CSc.
umelecký vedúci a dirigent UMSZ Mladost'*

Foto: Milan Pazúrik

Doktorandi Katedry hudobnej kultúry a OK DHU 1.1.10 pri PF UMB v PRAHE

V dňoch 14. – 15. novembra 2013 sa doktorandi Katedry hudobnej kultúry a školitelia OK Didaktika hudobnej kultúry na Pedagogickej fakulte UMB prezentovali na medzinárodnej konferencii V4 „**TEORIE A PRAXE HUDEBNÍ VÝCHOVY III**“, ktorú už po tretíkrát organizovala **Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy s jej zahraničnými partnermi**. Medzinárodná konferencia sa konala pod záštitou European Association for Music in Schools (EAS), finančne podporovaná grantom V4 –Medzinárodného višegrádského fondu v Bratislave (IVF- č.11330011) a Grantovou agentúrou UK v Praze (GAUK – projekty č. 934213 a 658012) na Ministerstve školstva, mládeže a telovýchovy v Prahe. Bolo tu vidieť a cítiť zainteresovanosť najvyšších orgánov rezortu školstva Českej republiky a samotnej Karlovej univerzity v Prahe.

Hlavné motto všetkých prezentácií a referátov bolo: „**Na pomoc pedagogickej praxi**“. Konferencia sa zamerala na uplatňovanie hudobnej teórie a výskumu v hudobno-výchovnej praxi v základných školách a v gymnáziách. Prínosom boli podnety približujúce vzdelávanie žiakov

Hlavný organizátor Konferencie doc. Miloš Kodejška

vo všetkých hudobných činnostiach. Víťané boli príspevky, ktoré priblížili hudobné vzdelávanie v súvislostiach so zmenami estetických a hudobných hodnôt detí v poslednom období s ohľadom na uplatňovanie pedagogickej reformy. Predpokladom boli aj kritické príspevky hodnotiace súčasný stav vzdelávania budúcich učiteľov hudby na vysokých školách vo višegrádskych štátoch, názory na kariérny rast učiteľov po ich nástupe do školskej praxe a príspevky na iné aktuálne témy. Rokovací jazyk bol český, slovenský, poľský a anglický.

Program III. medzinárodnej konferencie bol bohatý. V úvode sa svojimi pozdravmi predstavili zástupcovia EAS (European Association for Music in Schools) doc. PaedDr. Miloš **Kodejška**, CSc. (Česká republika), národný koordinátor EAS pre ČR, prof. MgA. Irena **Medňanská**, PhD. (Slovenská republika), národná koordinátorka EAS pre SK, MA Gabriela **Konkol**, PhD. (Poľská republika), národná koordinátorka EAS pre PL, prof. Noémi **Maczelka**, DLA (Maďarsko), národná koordinátorka EAS pre HU, Dr. Jarosław **Chaciński** (Poľská republika), mediálny partner konferencie, a Mgr. Jaroslava **Lojdová** (Česká republika), členka Prezídia EAS. Následne sa kultúrnym vokálnym vstupom prezentovala naša úspešná doktorandka Mgr. **Zuzana Uhríková** (klavír M. Filkorová-Šebová) v oblasti sólového spevu. Skladbami M. Schneidera-Trnavského si podmanila celé auditorium a svojím príspevkom presvedčila prítomných doktorandov a školiteľov z Česka, Slovenska, Poľska a Maďarska, že je v danej téme dizertačnej práce a vo svojom výskumnom probléme „doma“.

Zainteresovaní boli aktívne i školitelia a pracovníci Katedry hudobnej

kultúry – prof. Belo Felix, ktorý realizoval s našimi doktorandmi úspešne svoj workshop „*Tvorivé činnosti podmienené počúvaním hudby v škole*“ a prof. PaedDr. Milan Pazúrik, CSc., ktorý predniesol vyžiadaný príspevok „*K otázkam zborového spevu v základných školách na Slovensku*“. Obidvaja boli aj členmi prípravného výboru konferencie. Nechýbali ani ďalšie uznávané, obľúbené a vhodné volené tvorivé diele, medzi ktoré patrili workshop PaedDr. Aleny Tiché, Ph.D. s účastníkmi konferencie pod názvom *Hry s dechom a hlasem jako cesta k sebezpoznání, komunikaci, hlasovému a duševnímu zdraví*. S referátom vystúpil aj predseda Českej spoločnosti pre hudobnú výchovu, organizátor letných škôl hudobnej výchovy PaedDr. Jan Prechal z Liberca.

Počas dvoch dní sa rokovalo v piatich tematických sekciách:

1. téma: **Celospoločenské zmeny v hudbnom vzdelávaní, výchove a kultúre u školských detí.**
2. téma: **Pévecká činnosť ve škole.**

3. téma: **Instrumentálna činnosť ve škole.**
4. téma: **Hudba a pohyb ve škole.**
5. téma: **Poslech hudby ve škole v integraci s dalšími hudebními činnostmi.**

Doktorandi Katedry hudobnej kultúry PF UMB z Banskej Bystrice sa na konferencii predstavili s príspevkami: **Harmonické cítenie** (Mgr. Michal Brodniansky, SK), **Preference druhů hudby a charakteristika jejího prožívání ve výuce dějin hudby na konzervatoři** (Mgr. Ingrida Batkova, SK), **Vybrané aspekty estetické percepcie žiakov sekundárneho vzdelávania** (Mgr. Pavel Martinka, SK), **Super trieda – fenomén tvorivej hudobnej edukácie na Slovensku** (Mgr. Martina Šebová,

SK), **Aspekty vokálnej interpretácie v tvorbe Mikuláša Schneidra-Trnavského vo vybraných piesňach** (Mgr. Zuzana Uhríková, SK), **Metodológia výskumu vybraných aspektov hudob-**

nosti žiakov nižšieho stupňa sekundárneho vzdelávania (Mgr. Ľubomíra Kurtulíková, SK). Celkovo odznelo cez 50 príspevkov doktorandov z Českej republiky, Slovenskej republiky, Maďarska a Poľska.

Na záver treba poďakovať najmä zakladateľom týchto konferencií doc. PaedDr. Milošovi Kodejškovi CSc. z Prahy a prof. MgA. Irene Medňanskej, PhD. z Prešova, ďalej vedeniu Katedry hudobnej výchovy PdF UK v Prahe doc. MgA. Jane Palkovskej a tajomníčke všadeprítomnej Mgr. Jaroslave Lojdovej, Ph.D. Nám zostáva len veriť, že sa podobného podujatia úspešne zhostíme t. r. v októbri na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici v predvečer XI. medzinárodného sympózia Cantus choralis Slovaca.

prof. PaedDr. Milan Pazúrik, CSc.
predseda OK DHU PF UMB
a člen prípravného výboru konferencie
v Prahe

Foto: Milan Pazúrik

Novoročný koncert 2014

Dňa 21. januára 2014 o 17.00 hod. sa v rímskokatolíckom kostole sv. Michala archanjela na banksobys-trickom sídlisku Fončorda uskutočnil už po štvrtýkrát novoročný koncert. Účinkovali zborové telesá Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a sólisti – študenti.

Koncert otvoril Univerzitný ženský spevácky zbor Mladosť PF UMB pod taktovkou Dr. Alfonza Poliaka, PhD. Uviedol **Vianočné koledy**, **Panis angelicus** od Cézara Francka, **Sláva Otcu...** od Dmitrija S. Bortňanského, **Ave Maria** od Giulia Cacciniho, **Má hvězda** od Bedřicha Smetanu a v závere vystúpenia zaznela **Aká si mi krásna** od Eugena Suchoňa. Ženský spevácky zbor Mladosť je súčasťou Univerzitného speváckeho zboru a aktívne sa podieľa na kultúrnom živote Pedagogickej fakulty UMB a mesta Banská Bystrica.

Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica
Katedra hudobnej kultúry Pedagogickej fakulty UMB
Stredoslovenské osvetové stredisko Banská Bystrica

Vás srdečne pozývajú na

NOVOROČNÝ KONCERT

utorok 21. januára 2014 o 17.00 h
Kostol sv. Michala Archanjela, Internátna 14, Banská Bystrica

Účinkujú:
Ženský spevácky zbor MLADOSŤ
pod vedením Alfonza Poliaka
Miešaný spevácky zbor MLADOSŤ
pod vedením Milana Pazúrika

Vieme tu, telefonicky na 048 1 822 1000 / 048 1 822 1001, www.umb.sk

Nasledovala **Ave Maria** od Charlesa Gounoda a J. S. Bacha v podaní Jakuba Bačinského (husle) a Michala Kamenského (gitara).

Komorné vokálne teleso ZBOR-HUS má inštruktívno-metodické zameranie a bolo vytvorené pre študijný program školské hudobné súbory a hudobné umenie. Pod taktovkou Bc. Viktórie Kotrasovej boli prezentované skladby **O occhi manza mia** Orlanda di Lassa, **Zdrowas Krolewno Wyborna** Andrzeja Koszowskeho a **So ben mi ch'a bon tempo** Oracia Vecchi.

Priestorom „modrého kostolíka“, ako Bystričania pomenovali tento chrám, sa krásne niesla **Pieta signore** od Alessandra Stradela v podaní sopranistky Mgr. Zuzky Uhríkovej. Klavírny sprievod zabezpečila Mgr. Ľubomíra Kurtulíková.

Univerzitný miešaný spevácky zbor Mladosť pod taktovkou prof. Dr. Milana Pazúrika, CSc. v úvode

vystúpenia interpretoval skladbu **Počúvajte kresťania** od Dušana Billa. Nasledovala **Alleluja** Gordona Younga a **Carol Of The Bells** Mykola Leontovitcha. V úprave pre sóla, zbor a klavír zaznela skladba Andrewa Lloyda Webbera **Pie Jesu**. Sólo spievala Mgr. Zuzka

Uhríková, Bc. René Bošeľa a Bc. Cecília Zimmerová. Spevácky zbor prezentoval aj skladby **Dona nobis pacem** od Mary Lynn Lightfoot, **Agnus Dei in Missa past** od Matúša Šimka (skladba, ktorá odznela v premiére), **The First Nowel** Johna Steinera. V závere koncer-

tu zazneli časti omše **Missa pastoralis in F (Kyrie, Gloria, Sanctus)** od Jána Egryho, ktorú upravil Vladimír Gajdoš. Novoročný koncert ukončila slovenská koleda kolied **Daj Boh šťastia** od Zdenka Mikulu. Koncert na klavíri sprevádzali Mgr. Martina Filkorová – Šebová, Mgr. Ľubomíra Kurtulíková, Bc. Lukáš Mekiňa a Miroslava Abrahámová.

Vydarené hudobné podujatie sa nieslo v príjemnej atmosfére preplneného Božieho stánku. Zišli sa tu milovníci hudby z celého mesta a podľa ich ohlasov sa koncert veľmi páčil. Potvrdil to aj bohatý aplauz. Správca farnosti Mgr. Peter Starošík poďakoval všetkým účinkujúcim a pozval ich na jubilejný piaty ročník novoročného koncertu 2015.

*doc. PhDr. Dagmar Micháľková, CSc.
Katedra hudobnej kultúry PF UMB
Foto: Juraj Zelník*

MILAN SOKOL: HRA JE HRA...

Dňa 7. novembra 2013 sa v Galérii v podkroví Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici uskutočnilo otvorenie výstavy „Milan Sokol Hra je hra...“, ktorá trvala do 4. decembra 2013. Kurátorkou a autorkou textu v katalógu výstavy bola PhDr. Alena Vrbanová, PhD.

Profesor a výtvarný umelec Milan Sokol (*1952) pôsobí na Katedre výtvarnej kultúry Pedagogickej fakulty UMB v Banskej Bystrici od roku 1996. Vyučuje predmety tvorivej výučby voľnej grafiky s prienikmi alternatívnych grafických techník. Dlhodobou sa venuje voľnej grafike. Podľa slov A. Vrbanovej sa jeho tvorba prejavila v dvoch ucelených obdobiach: „na jednej strane osobitosti témy (ikonografická

škála) najskôr figurálnej tvorby, neskôr aj znakovej, lettristickej, mail artovej a v najnovšej tvorbe autora postabstraktnej forme prejavu. Na druhej strane sú

v jednotlivých obdobiach špecifické aj formálnou, výrazovou a technickou inováciou tvorby.“ (Vrbanová, 2012, s. 2) Od techniky farebného linorytu, expresívnej

deformácie figurálneho tvaru sa autor v svojej najnovšej tvorbe z posledných rokov dopracoval k spoločenskému kontextu života a konzumu. Súčasť Sokolovej produkcie tvoria rôzne výnimočné tlače, napr. portrétné tlače pečiatkami, ex libris, pozdravy atď. Pečiatkovú tlač precízne spracováva do optického 3D obrazu, do presahov priestorových médií, objektu, inštalácie a digitálnej tlače, ktoré ste mohli vidieť na výstave v dielach *Pseudopixle III. 2012; Vzdušné zámky I., II., III. 2012, či Božie mlyny I. 2013.*

V rokoch 2011 a 2012 vytvoril pre medzinárodný grantový projekt *Od klasickej grafiky k digitálnym médiám – skúsenosti generácie umelcov prelomu 20. a 21. storočia* v poľskom Krakove rozsiahly cyklus abstraktných nepredmetných diel tradičnou aj netradičnou tlačou. Predlohou pre prekvapivú polohu sa stal dizajn tovaru, fyzicky dekomponovaný,

vizuálne a významovo recyklovaný, a to viacstupňovou manuálnou ako aj tlačovou recykláciou. (Vrbanová, 2012, s. 3) Východiskový materiál tvoria plechovky z nápojov, nastrihané, splietané a lepené do plošnej koláže. Prestrihaním a dekompozíciou pestrej komerčnej tlače získava takmer nečitateľný materiál textúry pripomínajúci počítačové pixely. Technika prepletania odpadového materiálu spočíva v iluzívnom narušení a prekódovaní uceleného obrazu. Táto predloha slúži jednak ako matrica, ale aj ako finálne dielo. Recyklácia prebieha v dvoch rovinách – faktická recyklácia obalovín a transformácia vizuálneho v abstraktnej polohe samotného diela. Sokol spája a naruša symboly konzumu, zaoberá sa posuvom od výroby k tvorbe, kde nachádza rozdiely v originalite diela v neustále nových variáciách už vzniknutého. Táto tkaná koláž sa mení

v mozaiku plnú farieb reprezentujúcu pixelizovaný obraz, ktorú prezentujú diela *Nie je ťažké, keď sa snažíš, 2013; Recyklácia našich zanedbateľných hriechov bez potreby rozhršenia, 2013, Hra na skrývanie, hra na odkrývanie I. 2013* a iné. Nasledovne tieto „tканé“ výtvary digitalizuje, kde programovo „... finálne výstupy už digitálnej grafiky sprostredkujú simulakrá – nepravé obrazy nepravých pixelov.“ (Vrbanová, 2012, s. 3) Tvorivá hra medzi manuálnou a digitálnou tvorbou je základom novej grafickej tvorby autora, v ktorej „vyjadruje myšlienku vyprázdňovania, rozkladu a totálnej krízy kultúry v dôsledku jej extrémnej medializácie, ktorá má svoje špecifické praktiky a jasný cieľ.“ (Vrbanová, 2013, s. 2) Výstavu navštívilo mnoho študentov, ako aj významných umelcov a široká verejnosť. Jeho výtvarné spracovanie sa stalo inšpirujúcou cestou ako vytvoriť z digitálneho manuálne, alebo aj opačne. Autor predstavil jednu z nekonečných možností pretvárania nízkeho, komerčného umenia na vysoké.

Mgr. Adriána Koscelníková,
interná doktorandka na Katedre
výtvarnej kultúry PF UMB

Použitá literatúra

□ VRBANOVÁ, A. 2012. *Ku grafickej tvorbe Milana Sokola*. In *Múzy v škole* č. 3-4/2012. Banská Bystrica: OZ Múzy v škole. ISSN 1335-1605.

□ VRBANOVÁ, A. 2013. *Milan Sokol: Hra je hra...* Katalóg k výstave. Banská Bystrica: PDF UMB, Koprint, s.r.o. . ISBN 978-80-557-0559-0.

D PROFIL – VÝSTAVA DOKTORANDOV KATEDRY VÝTVARNEJ KULTÚRY

V období od 4. do 6. decembra 2013 prebehol štvrtý ročník výstavy výtvarných prác doktorandov Katedry výtvarnej kultúry v budove Pedagogickej Fakulty UMB, blok C. Výstava je dôkazom, že dve osobité a rozdielne sféry poznania, ako je veda a umenie, sa vedia spojiť do jedného estetického zážitku. Aktivity doktorandov študujúcich didaktiku výtvarného umenia sa netýkajú len exaktného výskumu, ale aj vlastnej výtvarnej tvorby. Na výstavných paneloch sa stretlo umenie kresby, maľby, tradičnej, ale aj počítačovej grafiky a fotografie. Diela prezentovali súčasný tvorivý prístup riešenia problémov vychádzajúcich z výskumných otázok a potrieb výtvarnej výchovy.

S doktorandským štúdiom na Katedre výtvarnej kultúry PF UMB zároveň vznikla prezentačná výstava autorských prác doktorandov *D Profil*, ktorej iniciátorom je doc. PaedDr. Jaroslav Uhel,

Pet'kovský – kresba 2013

ArtD. Tento výstavný projekt sa uskutocňuje na začiatku akademického roka na pôde školy v komunikačných priestoroch, kde majú prístup všetci študenti a vyučujúci. Výstavný projekt *D Profil* je koncipovaný otvorene, autorov v tvorbe

neobmedzuje. Doteraz sa všetky ročníky výstav niesli v duchu tvorivosti, sviežosti, experimentovania, originality a novosti techník, ktoré doktorandi vnášajú do svojej výtvarnej tvorby, edukácie a výskumných projektov dizertačných prác.

Na štvrtom ročníku sa predstavili všetci aktuálne interne a externe študujúci doktorandi katedry výtvarnej kultúry: Eva Beňačková, Adriána Koscelníková, Mária Matavová, Renáta Pondelíková, Jakub Navrátil, Jarmila Demková a Ondrej Pet'kovský.

Zaužívané ponímanie umeleckých techník, ako je kresba či maľba, sú v príjemnom súzvuku vystavované s experimentovaním tradičných techník s alternatívnymi materiálmi. Vo vyrovnanom zastúpení sa prezentovali práce v médiu grafiky v podaní autoriek Koscelníková, Beňačková, Pondelíková. Koscelníková a Beňačková pracovali tradičnými a alternatívnymi technikami, kým

Pet'kovský – linoryt 2013

Koscelníková – Nečitateľnosť slov

Pondelíková zamerala svoju tvorbu na počítačovú grafiku. Médium mal'by bolo osobitne spracované v dielach Navrátila a Demkovej. Navrátil pracoval tradičnou technikou olejomal'by, Demková experimentovala s kompozíciou farieb a ilúziou časopriestoru. Medzi vystavenými dielami mala svoju prezentáciu aj fotografia v prácach Matavovovej. Peťkovský po prvýkrát na akademickej pôde predstavil svoju tvorbu v médiu figurálnej kresby, ktorá bola na vysokej úrovni, ale prezentoval sa aj tradičnou grafickou technikou linorytu.

Doktorandi vo svojich prácach sa väčšinou zamerali na výtvarné otázky spojené s ich dizertačnou prácou alebo na javy a udalosti, ktoré považovali za subjektívneho hľadiska za potrebné výtvarne spracovať. V súčasnosti sa na umeleckej scéne objavujú diela, ktoré reprezentujú presahy medzi rôznymi médiami či technikami jedného média a už len málokedy nájdeme čistú formu. Táto rozmanitosť médií a techník vo výtvarnom svete sa odrazila aj vo vystavených prácach doktorandov. Výstava *D Profil 2013* po štvrtýkrát predstavila opäť zaujímavé a originálne diela, ktoré mohli vidieť nielen študenti Pedagogickej fakulty UMB, ale aj návštevníci školy v rámci *Týždňa vedy a Dňa otvorených dverí PF UMB*. Doktorandi katedry výtvarnej kultúry v priebehu výstavy ukázali iba časť zo svojej

tvorby a dovolili divákovi nahliadnuť do ich výtvarného myslenia vychádzajúceho z predchádzajúcej analýzy problematiky, na ktorú sa zameriavajú. Vystavené práce každého autora predstavujú len zlomok z ich celkového úsilia obohatiť teóriu a prax didaktiky výtvarného umenia.

V oblasti predmetu didaktika výtvarného umenia je na Slovensku ešte stále nedostačujúce množstvo odborníkov, ktorí by sa v plnej miere zao-

berali výskumom zameraným konkrétne na proces výučby výtvarného umenia. Práve v rámci doktorandského štúdia s umeleckým zameraním možno apelovať na význam výskumov a následné poznatky v oblasti výchovy umením pre všestranný rozvoj osobnosti človeka a spoločnosti.

Mgr. Jarmila Demková,
Mgr. Adriána Koscelníková,
interné doktorandky na Katedre
výtvarnej kultúry PF UMB

Koscelníková – Pomínutelnosť slov

Oznamujeme všetkým, ktorí by chceli prispieť do ďalšieho čísla Spravodajcu UMB, že príspevky môžu posielat' elektronickou poštou na adresu spravodajca@umb.sk. Uzávierka príspevkov do ďalšieho čísla je 20. marca 2014.

Redakčná rada

Spravodajca Univerzity
Mateja Bela v Banskej Bystrici

Universitas
Matthiae Belii

Spravodajca Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Universitas Matthiae Belii. Vydáva: Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Adresa: Národná 12, 974 01 Banská Bystrica. IČO: 30232295. Registrácia MK SR: EV 1116/8. Vychádza ako dvojmesačník, okrem letných prázdnin. Redakčná rada: doc. PaedDr. Štefan Porubský, PhD. (predseda), Ing. Marián Lihan (výkonný redaktor), doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD. (jazykový redaktor, FHV), Monika Tomášiková (EF), PaedDr. Mária Rošteková, PhD. (FPVaMV), PaedDr. Miriam Spodniaková-Pfefferová, PhD. (FPV), doc. PhDr. Ingrid Emmerová, PhD. (PF), JUDr. Jana Muránska, PhD. (PrF). Za obsah príspevkov zodpovedajú autori. Grafická úprava: Mgr. art. Zuzana Ceglédiová, Tlač: EQUILIBRIA, spol. s r.o. Košice, Fotografie: archiv UMB. On-line verzia: www.umb.sk.

Nepredajné